

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Обліку та аудиту
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Організація і методика обліку та аналізу доходів діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод»)»

ШИФР КРМ.ОтаА.1.929-03.2.1

Здобувач: _____ Галушкіна А.А.

Керівник: _____ д.е.н., проф. Купріна Н.М.

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від "12" грудня 2023 р., протокол № 7.

Завідувач кафедри

обліку та аудиту _____ Валерій НЕМЧЕНКО

Одеса – 2023 р.

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ
І МЕНЕДЖМЕНТУ ім. Г.Е. Вейнштейна

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Обліку та аудиту
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри обліку та аудиту

«_____» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
здобувачки

Аліни ГАЛУШКІНОЇ

-
1. Тема роботи: *«Організація і методика обліку та аналізу доходів діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод»)»*
Затверджена наказом від 01 грудня 2022 р. наказ № 929-03
 2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 8 грудня 2023 р.
 3. Вихідні дані до роботи: *Звітні дані про діяльність підприємства за 2020-2021р.р.*
-
4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра: *Методологічні основи обліку доходів діяльності підприємства. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства за 2020-2021 роки. Особливості фінансового обліку і аналізу доходів діяльності підприємства. Висновки та пропозиції.*
-
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) *таблиць – 37, рисунків – 5.*

Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи,
що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

6. Дата видачі завдання **14 серпня 2023 р.**

Керівник _____ Купріна Н.М.

Завдання прийняв до виконання _____ Галушкіна А.А.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	12.08.23 - 20.09.23	
2. <i>Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства</i>	21.09.23 - 21.10.23	
3. <i>Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку і аналізу за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	22.10.23 - 28.11.23	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	29.11.23 - 8.12.23	

Здобувач-магістр _____ Галушкіна А.А.

Керівник роботи _____ Купріна Н.М.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-магістр _____ Галушкіна А.А.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Організація і методика обліку та аналізу доходів діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод»)»

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних питань, сучасних наукових досліджень та публікацій практичної спрямованості з бухгалтерського обліку та аналізу доходів діяльності підприємства відповідно до законодавчих і нормативних актів, та їх практичних особливостей на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод», пошук шляхів вдосконалення даних об'єктів на підприємстві, що досліджувалось.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Перший розділ присвячений методологічній основі обліку доходів діяльності підприємства, а саме вивченню підходів до визначення сутності та класифікації доходів діяльності підприємства відповідно до НП(С)БО та особливості їх фінансового обліку. У другому розділі представлений фінансово-економічний аналіз діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод», проведено аналіз техніко-економічних показників даного підприємства за два роки, проведена оцінка ділової активності діяльності підприємства. У третьому розділі роботи розглядаються особливості організації обліку ТОВ «Вознесенський коньячний завод», фінансовий облік доходів діяльності і фінансовий аналіз доходів діяльності підприємства та формування фінансових результатів.

У висновках та пропозиціях до кваліфікаційної роботи сформульовані рекомендації щодо удосконалення бухгалтерського обліку і фінансового аналізу доходів діяльності в ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	– 82 с.
таблиць	– 37
рисуноків	– 5
додатків	– 3

ЗМІСТ

	с.
ВСТУП.....	6
1. МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ОБЛІКУ ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Визначення сутності та класифікації доходів діяльності підприємства.....	9
1.2. Фінансовий облік доходів діяльності підприємства.....	10
1.3. Особливості формування фінансових результатів діяльності підприємства.....	25
Висновки до першого розділу	29
2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД».....	31
2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства.....	31
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства.....	35
2.3. Аналіз ділової активності підприємства.....	48
Висновки до другого розділу.....	55
3. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД».....	58
3.1. Організація обліку на підприємстві.....	58
3.2. Фінансовий облік доходів діяльності підприємства.....	67
3.3. Фінансовий аналіз доходів та формування фінансових результатів діяльності підприємства	70
Висновки до третього розділу.....	77
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	83
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективне функціонування будь-якого підприємства в сучасних умовах не можливе без ефективного використання його власного капіталу, частиною якого є прибуток від всіх видів діяльності, який визначається як різниця між відповідними доходами та витратами. Тому отримання значної величини доходів від всіх видів діяльності підприємства – операційної, фінансової, інвестиційної, іншої діяльності, має велике значення для збільшення власного капіталу, фінансової стійкості підприємства та його розвитку. Доходи підприємства потребують постійного моніторингу та аналізу, що неможливе без якісної організації їх бухгалтерського обліку та достовірного відображення у фінансовій звітності. Таким чином, обрана тема кваліфікаційної роботи є актуальною та потребує вирішення поставлених завдань дослідження. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», доходи – це «збільшення економічної вигоди у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)». Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності визначаються НП(С)БО 15 «Дохід». Дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.

Дослідження питань бухгалтерського обліку та фінансово-економічного аналізу доходів діяльності підприємства, відображені у публікаціях вчених: Атамас П.Й., Антонюк О., Білик М., Бланк І., Бутинць Ф., Бурлака С., Грабовецький Б., Давидюк Т., Загородній А.Г., Кіндрацька Г., Крамаренко Г., Купріна Н., Литвин Б., Лишиленко О., Мец В., Мних Є., Ступницька Т., Петришина

Н., Черниш С., Шеремет О., Цал-Цалко Ю. та ін., але дані питання потребують додаткових досліджень в сучасних умовах функціонування підприємств.

Мета та завдання дослідження. Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних питань бухгалтерського обліку та фінансового аналізу доходів діяльності підприємства відповідно до законодавчих і нормативних актів та наукових і практичних публікацій на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод» та пошук шляхів вдосконалення обліку та проведення якісного аналізу доходів діяльності в сучасних умовах функціонування підприємств.

Задачами дослідження є: дослідження сутності та класифікації доходів підприємства відповідно до нормативних документів та законодавчих актів, відображення у наукових та практичних публікаціях вчених; дослідження особливостей фінансового та управлінського обліку доходів підприємства; проведення фінансово-економічного аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод», з виявленням тенденцій та змін та оцінки ділової активності діяльності підприємства; дослідження практичних аспектів організації бухгалтерського обліку, особливостей фінансового обліку та аналізу доходів ТОВ «Вознесенський коньячний завод»; розробка напрямів удосконалення обліку та аналізу доходів діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження роботи є доходи діяльності підприємства, а предметом дослідження – облік і аналіз доходів діяльності підприємства.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовувалися такі методи дослідження: аналізу, синтезу та класифікації – для деталізації і вивчення об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи (сутність та класифікація економічної категорії «доходи», «діяльність підприємства»); синтез – для узагальнення аспектів методики фінансового обліку та фінансового аналізу об'єкту дослідження – доходів діяльності підприємства; статистичні та аналітичні розрахунки, абсолютних та відносних величин, порівняння – для

аналізу доходів діяльності підприємства, проведення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства; групування – для визначення класифікації доходів діяльності підприємства і формування кореспонденції рахунків; графічний – для зображення теоретичних та практичних результатів дослідження кваліфікаційної роботи.

Наукова новизна одержаних результатів в даній класифікаційній роботі полягає в розробці напрямів вдосконалення фінансового та управлінського обліку та фінансового аналізу доходів діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» та застосування на ньому результатів дослідження.

Публікації. Основні теоретичні та практичні результати дослідження, які відображені у кваліфікаційної роботи, були опубліковані у 3 тезах (у співавторстві) у збірниках наукових праць та пройшли апробацію на наукових студентських конференціях: на IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 20-21 жовтня 2022 року (секція кафедри обліку та аудиту), в ОНТУ, м. Одеса; на XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених і студентів «Економічні проблеми модернізації та інвестиційно-інноваційного розвитку аграрних підприємств», 27-28 квітня 2023 року, в Дніпровському державному аграрно-економічному університеті, м. Дніпро; в ОНТУ, м. Одеса; на XI Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року «Особливості аналізу доходів діяльності підприємств харчової промисловості в сучасних умовах», в в ОНТУ, м. Одеса.

Загальна структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи становить 82 стор., містить 37 таблиць, 5 рисунків, 3 додатки на 9 стор., список використаних джерел з 52 найменувань на 5 стор.

1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Визначення сутності та класифікації доходів діяльності підприємства

Формування, склад, елементи, класифікація доходів, витрат, капіталу, фінансових результатів, принципи підготовки та вимоги до фінансової звітності регламентуються в Україні Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 від 07.02.2013 р. зі змінами [6].

Фінансовий результат – прибуток або збиток є одним з найважливіших економічних показників, який узагальнює усі результати господарської діяльності підприємства, надає саме комплексної оцінки ефективності даної діяльності, є показником, який відображає фінансовий стан та перспективи розвитку суб'єкта господарювання. Саме прибуток є важливішим узагальнюючим показником, який характеризує кінцевий результат діяльності підприємства, від якого залежать формування та фінансування оборотних активів, виконання зобов'язань перед бюджетом та соціальними фондами, платоспроможність підприємства, доходи акціонерів тощо. Прибуток формується поступово протягом фінансово-господарського року від різних видів діяльності підприємства, які визначаються Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (рис. 1.1). Більшу частину прибутку становить прибуток від реалізації продукції, який одержано від реалізації продукції як різницю між виручкою від реалізації продукції і витратами на її виробництво та збут [26].

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» №73 від 07.02.2013 р. зі змінами (НП(С)БО 1) [6], діяльність підприємства класифікується за наступними видами, відповідно до яких визначають доходи, витрати та формування фінансових результатів, а саме [31]:

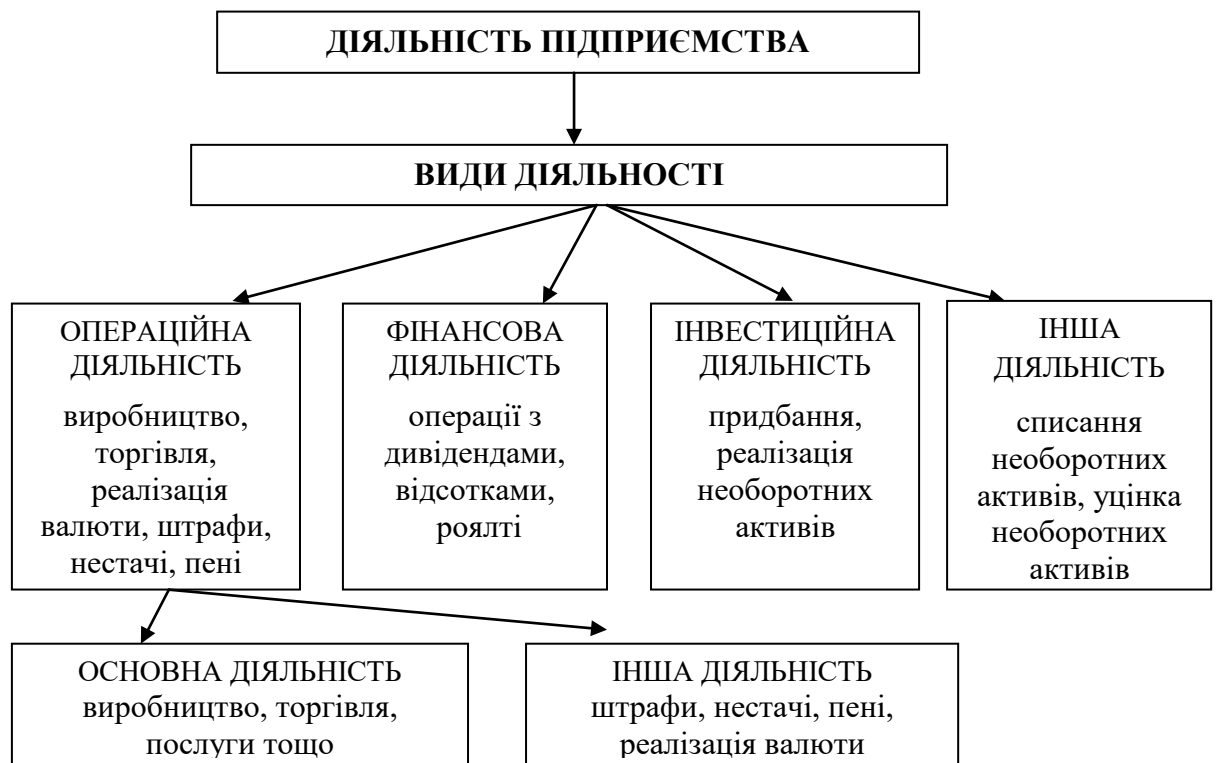

Рис. 1.1 – Види діяльності підприємства [31]

1. Операційна діяльність – це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю. Основна діяльність – це діяльність пов'язана з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) для промислового підприємства, яка є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частину його доходу. Так, для виробничих підприємств такою діяльністю є придбання виробничих запасів (сировини, матеріалів, комплектуючих виробів тощо), виготовлення і реалізація готової продукції; для торгівельного підприємства – придбання і реалізація товарів тощо.

2. Інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

3. Фінансова діяльність – це діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства. Інша діяльність – це ді-

яльність, яка не пов'язана з операційною та фінансовою діяльністю підприємства.

4. Інша – діяльність підприємства, яку не можливо віднести до перелічених вище.

Фінансовий результат визначатися як різниця між доходами та витратами, що підтверджують вчені в своїх публікаціях:

– «прибуток або збиток організації. Співставлення доходів та витрат підприємства відображених у звіті» [18];

– «різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час. Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді» [26].

НП(С)БО № 1 дає наступне визначення доходів підприємства [6] – доходи – це «збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена».

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності містяться в Положенні (Стандарті) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 15 «Дохід» зі змінами. За П(С)БО 15 дохід визнають у момент збільшення активу або зменшення зобов'язання, що обумовлює зростання власного капіталу (окрім зростання власного капіталу за рахунок внесків учасників), за умови, що оцінку доходу може бути достовірно визначено [7].

Не визначаються доходами [7]:

– податок на додану вартість, акциз, інші податки і платежі до бюджету й позабюджетних фондів;

– надходження за договорами комісій, агентськими та іншими угодами на користь комітента, принципала тощо;

– сума попередньої оплати за продукцію, роботи і послуги;

- сума авансу в рахунок оплати продукції, робіт і послуг;
- сума завдатку під заставу або для погашення позики;
- надходження що належать іншим особам;
- надходження від первинного розміщення цінних паперів.

Умови визнання доходів [7]:

- покупцеві передані ризики й вигоди пов'язанні з правом власності на продукцію роботи і послуги;
- підприємство надалі не здійснює контроль та управління реалізованою продукцією (роботами, послугами);
- сума доходу може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операцій відбудеться збільшення економічних вигод, а витрати можуть бути достовірно визначенні.

Дохід визначається, якщо дотримано всіх умов, наведених вище.

Згідно з НП(С)БО №1 для формування фінансових результатів від діяльності підприємства, доходи класифікуються наступним чином [6]:

- доходи операційної діяльності (основної та іншої);
- доходи інвестиційної діяльності;
- доходи фінансової діяльності;
- доходи іншої діяльності.

Доходи підприємства відповідно до видів його діяльності формуються за такими групами [7]:

- доходи (виручка) від реалізації продукції, робіт і послуг – відноситься загальний дохід (виручка від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг, тобто без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів та непрямих податків (податку на додану вартість акцизного збору тощо).
- інший операційний дохід – відносяться суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу(виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): дохід від операційної оренди активів: дохід від опера-

ційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій) тощо.

– дохід участі в капіталі – відносяться дивіденди, відсотки та інші доходи, одержані від фінансових операцій, дохід від інвестицій в асоційовані підприємства, дохід від спільної діяльності, від інвестицій у дочірні підприємства, дохід від отриманих фінансових операцій, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства, зокрема дивідендів, відсотків та інших доходів від фінансової діяльності (крім доходів, отриманих за методом участі в капіталі).

– фінансові доходи – доходи від участі в капіталі; інші фінансові доходи (одержані дивіденди, відсотки, інші доходи від фінансових операцій);

– інші доходи – відносяться доходи, одержані від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів, не операційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності (тобто будь-якої основної діяльності підприємства, а також операцій, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення).

У бухгалтерському обліку і фінансовій звітності доходи відображаються в момент їхнього виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів, що означає, що облік доходів і складання звітності здійснюється на підставі облікового принципу нарахування. Складена згідно з принципом нарахування фінансова звітність інформує користувача не лише про проведені операції, які супроводжувались виплатою або одержанням грошових коштів, але й про зобов'язання сплатити грошові кошти в майбутньому, та про ресурси, наведені у грошовому вираженні, які будуть отримані у майбутньому.

Визнані в бухгалтерському обліку доходи класифікуються відповідно до П(С)БО 15 наступним чином (рис. 1.1) [18].

Згідно зі ст. 135 Податкового кодексу України, всі доходи підприємства класифікуються за двома групами [4]:

1) операційні доходи. Доходи, пов'язані з реалізацією товарів (робіт, послуг) як власного виробництва, так і раніше придбаних;

Доходи від господарської діяльності класифікуються в бухгалтерському обліку і фінансової звітності за видами діяльності (рис. 1.2) [6].

Рис. 1.2 – Схема класифікації доходів підприємства згідно Положення (Стандарту) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 15 «Дохід»*

*джерело [18]

Доходи відображаються в обліку згідно з принципами нарахування та відповідності доходів і витрат. Це дає можливість визначити дохід, урахувавши особливості і сутність кожної операції, і забезпечує підставу для подальшого аналізу діяльності підприємства і контролю за нею, для прийняття управлінських рішень. Принцип нарахування передбачає відображення в обліку та фінансовій звітності доходів і витрат у момент їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. Принцип відповідності полягає в порівнянні доходів і витрат звітного періоду, тобто витрати, понесені для отриман-

ня доходу, повинні бути погоджені з цим доходом [7]. Наприклад, якщо підприємство визнало доход від реалізації готової продукції в момент відвантаження її покупцям, то одночасно необхідно визнати собівартість реалізованої продукції. У даному випадку доход визнається в момент збільшення активу – дебіторської заборгованості, а витрати – одночасно зі зменшенням активів (готової продукції) [18].

У бухгалтерському обліку доход відображають у сумі справедливої вартості отриманих активів або тих, які підлягають одержанню. Сума доходу, яка виникає в результаті господарської операції, визначається шляхом домовленості між підприємством і покупцем. Вона оцінюється за справедливою вартістю отриманої компенсації або тієї компенсації, яка може бути отримана. У разі відстрочення платежу, внаслідок чого виникає різниця між справедливою вартістю та номінальною сумою грошових коштів або їх еквівалентів, які підлягають отриманню за продукцію (товари, роботи, послуги та інші активи), така різниця визнається доходом у вигляді процентів [37].

Сума доходу за бартерним контрактом визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг, що одержані або підлягають одержанню підприємством, зменшеною або збільшеною відповідно на суму переданих або одержаних грошових коштів та їх еквівалентів. Якщо справедливу вартість активів, робіт, послуг, які отримані або підлягають отриманню за бартерним контрактом, достовірно визначити неможливо, то дохід визначається за справедливою вартістю активів, робіт, послуг (крім грошових коштів та їх еквівалентів), що передані за цим бартерним контрактом [37].

Як правило, дохід оцінюється за справедливою вартістю компенсації, яка була отримана або підлягає отриманню. За МСБО, до доходу не включають суми, що отримані від імені третьої сторони, податок із продажу, мито, будь-які надані торговельні знижки. Такий показник ще називається чистим доходом і саме під цією назвою він включений до складу I розділу звіту про фінансові ре-

зультати – Форми №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Складена згідно з принципом нарахування фінансова звітність інформує користувача не лише про проведені операції, які супроводжувались виплатою або одержанням грошових коштів, але й про зобов'язання сплатити грошові кошти в майбутньому, та про ресурси, наведені у грошовому вираженні, які будуть отриманні у майбутньому [18].

1.2. Фінансовий облік доходів діяльності підприємства

У бухгалтерському обліку для обліку доходів Планом рахунків передбачено 7 клас рахунків – «Доходи і результати діяльності». Цей клас рахунків можна вважати тимчасовим, оскільки він закривається в кінці кожного звітного періоду. Ці рахунки відображають стан доходів за певний звітний період. Тимчасові рахунки починають новий звітний період із нульового сальдо, на яких накопичується інформація про доходи за даний період, що дає змогу використовувати накопичену інформацію при складанні проміжної звітності (квартальної, за півроку, за дев'ять місяців). Інструкція до нового Плану рахунків дозволяє закривати рахунки доходів та витрат щомісяця або по закінченні звітного року (табл. 1.1) [18].

Таблиця 1.1 – Склад рахунків класу 7 «Доходи і результати діяльності» бухгалтерського обліку*

Назва бухгалтерського рахунку	Порядок відображення на рахунку
70 «Доходи від реалізації»	За кредитом субрахунків 701-703 відображається збільшення доходу, за дебетом - належна сума непрямих податків; На субрахунку 704 «Вирахування з доходу» за дебетом відображаються суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами, за кредитом – списання дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати». За дебетом субрахунку 705 відображаються суми часток страхових платежів, що належать перестраховикам за договорами перестраховування, за кредитом - частки страхових платежів, що повертаються перестраховиками у разі дострокового припинення договору перестраховування.

Назва бухгалтерського рахунку	Порядок відображення на рахунку
71 «Інший операційний дохід»	За кредитом рахунку 71 «Інший операційний дохід» відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - суми непрямих податків та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».
72 «Дохід від участі в капіталі»	Призначено для узагальнення інформації про доходи від інвестицій, які здійснені в асоційовані, дочірні або спільні підприємства та облік яких ведеться за методом участі в капіталі. За кредитом рахунку відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».
73 «Інші фінансові доходи»	Призначено для обліку доходів, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства, зокрема дивідендів, відсотків та інших доходів від фінансової діяльності, які не обліковуються на рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі». За кредитом рахунку відображається визнана сума доходу, за дебетом - списання кредитового обороту на рахунок 79 «Фінансові результати».
74 «Інші доходи»	Призначено для обліку доходів, які виникають в процесі діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства. За кредитом рахунку 74 «Інші доходи» відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом - належна сума непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного податку та інших зборів (обов'язкових платежів)) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

*складено на основі джерела [9]

Для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу призначено рахунок 70 «Доходи від реалізації» [9], до складу якого входять декілька субрахунків (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Субрахунки до рахунку 70 «Доходи від реалізації»*

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
701	Доходи від реалізації готової продукції	Використовують для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції
702	Доходи від реалізації товарів	Використовують підприємства торгівлі та інші організації для узагальнення інформації про доходи від реалізації товарів

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
703	Дохід від реалізації робіт і послуг	Використовують підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, для узагальнення інформації про доходи від реалізації робіт і послуг. Використовують підприємства і організації, що виконують роботи і надають послуги, для узагальнення інформації про доходи від реалізації робіт і послуг
704	Вирахування з доходу	По дебету відображається сума наданих після дати реалізації знижок, вартість поверненої покупцями продукції та товарів, і інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу
705	Перестраховання	За дебетом відображаються суми часток страхових платежів, що належать перестраховикам за договорами перестраховання, за кредитом - частки страхових платежів, що повертаються перестраховиками у разі дострокового припинення договору перестраховання

*складено на основі джерела [9]

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» – пасивний, по кредиту субрахунків 701-703 відображається збільшення (одержання) доходу, по дебету – належна сума непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших передбачених законодавством); суми які отримуються підприємством на користь комітента; повернуті перестраховиками частки страхових платежів (страхових внесків, страхових премій); результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях) та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати» [35]. Типові проводки по рахунку 70 наведені в показанні в табл. 1.3.

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту або іншими напрямками, визначеними підприємством. Первинними документами при обліку доходів від реалізації є розрахунок бухгалтерії.

Для узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції

Таблиця 1.3 – Типові бухгалтерські проводки по рахунку 70 «Доходи від реалізації»*

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1. Відображено вартість поверненої покупцям продукції	70 «Дохід від реалізації»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
2. Нараховано ПДВ на виручку від реалізації продукції	70 «Дохід від реалізації»	641 «Розрахунки за податками і платежами»
3. Відображено надходження страхових платежів від страхувальника	70 «Дохід від реалізації»	76 «Страхові платежі»
4. Визначено фінансовий результат від реалізації продукції	70 «Дохід від реалізації продукції»	79 «Фінансові результати»
5. Отримано готівку за продаж продукції	30 «Готівка»	70 «Дохід від реалізації»
6. Отримано кошти на поточний рахунок в банку	31 «Рахунки в банках»	70 «Дохід від реалізації»
7. Відображено дохід від одержаних короткострокових векселів	34 «Короткострокові векселі одержані»	70 «Дохід від реалізації»
8. Відображено дохід за одержані товарно-матеріальні цінності	63 «Розрахунки з поставачальниками та підрядниками»	70 «Дохід від реалізації»
9. Видано заробітну плату готовою продукцією	66 «Розрахунки з оплати праці»	70 «Дохід від реалізації»
10. Нараховано та відображено дохід по отриманих відсотках	68 «Розрахунки за іншими операціями»	70 «Дохід від реалізації»
11. Списано доходи майбутніх періодів та включено до складу доходів звітного періоду	69 «Доходи майбутніх періодів»	70 «Дохід від реалізації»

* джерело [37]

продукції (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Субрахунки до рахунку 71 «Інший операційний дохід»*

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика субрахунку
710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	Для узагальнення інформації про доходи від первісного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів, та від зміни справедливої вартості біологічних активів
711	Дохід від реалізації іноземної валюти	Для узагальнення інформації про доходи від реалізації іноземної валюти
712	Дохід від реалізації інших оборотних активів	Для узагальнення інформації про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, МШП тощо)
713	Дохід від операційної оренди активів	Для узагальнення інформації про доходи від оренди (крім фінансової) майна
714	Дохід від операційної курсової різниці	Для узагальнення інформації про доходи від курсових різниць за активами та зобов'язаннями підприємств.
715	Одержані штрафи, пені, неустойки	Для узагальнення інформації про штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, арбітражного суду
716	Відшкодування раніше списаних активів	Для узагальнення інформації про суми відшкодування підприємству вартості раніше списаних активів
717	Дохід від списання кредиторської заборгованості	Для узагальнення інформації про доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу
718	Одержані гранти та субсидії	Для узагальнення інформації про отримані підприємством гранти, асигнування та субсидії
719	Інші доходи від операційної діяльності	Для узагальнення інформації про інші операційні доходи від операційної діяльності, які не знайшли свого відображення на інших субрахунках рахунку 71 «Інший операційний дохід».

*складено на основі джерела [9]

Так, на субрахунку 710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю» узагальнюється інформація про доходи від первісного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів, і від зміни справедливої

вартості біологічних активів, який визначено відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» [5].

На субрахунку 711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти» узагальнюється інформація про доходи від купівлі-продажу іноземної валюти, зокрема позитивна різниця між ціною купівлі-продажу іноземної валюти та її балансовою вартістю [5].

На субрахунку 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів» узагальнюється інформація про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, малоцінних і швидкозношуваних предметів і т. п.), а також необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу [5].

На субрахунку 713 «Дохід від операційної оренди активів» узагальнюється інформація про доходи від оренди (крім фінансової) майна, якщо ця діяльність не є предметом (метою) створення підприємства [5].

На субрахунку 714 «Дохід від операційної курсової різниці» узагальнюється інформація про доходи від курсових різниць за активами й зобов'язаннями підприємства, пов'язаними з операційною діяльністю підприємства [5].

На субрахунку 715 «Отримані штрафи, пені, неустойки" узагальнюється інформація про штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, арбітражного суду про їх стягнення, а також про суми з відшкодування понесених збитків [5].

На субрахунку 716 «Відшкодування раніше списаних активів» узагальнюється інформація про суми відшкодування підприємству вартості раніше списаних оборотних активів.

На субрахунку 717 «Дохід від списання кредиторської заборгованості» узагальнюється інформація про доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу, після закінчення строку позовної давності [5].

На субрахунку 718 «Дохід від безоплатно отриманих оборотних активів» узагальнюється інформація про доходи від безоплатно отриманих оборотних активів (крім фінансових інвестицій) і доходи від цільового фінансування, пов'язаного з операційною діяльністю [5].

На субрахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності» узагальнюється інформація про інші доходи від операційної діяльності, які не знайшли свого відображення на інших субрахунках рахунку 71 «Інший операційний дохід», зокрема про доходи від операцій з тарою, від інвентаризації, від діяльності житлово-комунальних і обслуговуючих господарств, дитячих дошкільних закладів, будинків відпочинку, санаторіїв та інших закладів оздоровчого та культурного призначення підприємства, від роялті, відсотки, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках або депозитних рахунках до запитання, і т. п. [5].

До інших операційних доходів відносяться доходи від реалізації іноземної валюти, доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від операційної курсової різниці за операціями в іноземній валюті, суми одержаних штрафів, пені та інших санкцій за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, арбітражного суду про їх стягнення; доходи від списання кредиторської заборгованості, щодо якої минув термін позовної давності, відшкодування раніше списаних активів (надходження боргів, списаних як безнадійні); інші доходи від операційної діяльності [18].

По кредиту рахунку 71 відображається збільшення (одержання) доходу, по дебету – суми непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного збору та інших зборів (обов'язкових платежів)) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати». Первинними документами для обліку інших операційних доходів є довідки бухгалтерії [35].

Типові бухгалтерські проведення по рахунку 71 рахунку наведені в табл. 1.5 [37].

Таблиця 1.5 – Перелік бухгалтерських проводок, які використовуються при обліку інших операційних доходів*

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
1.Нараховано суму ПДВ	71 «Інший операційний дохід»	64 «Розрахунки за податками і платежами»
2.Відображено фінансовий результат	71 «Інший операційний дохід»	79 «Фінансові результати»
3.Безоплатно отримані запаси	20 «Виробничі запаси» 22 «МШП»	71 «Інший операційний дохід»

Продовження табл. 1.5

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дебет	Кредит
4. Реалізовано виробничі запаси і МШП	31 «Рахунки в банках» 37 «Розрахунки з різними дебіторами»	71 «Інший операційних дохід»
5. Оприбутковано раніше не враховані на балансі засоби	20 «Виробничі запаси» 22 «МШП»	71 «Інший операційних дохід»
6. Отримано готівку від реалізації інших оборотних активів	30 «Каса»	71 «Інший операційних дохід»
7. Відображена сума, що підлягає відшкодуванню винними особами	37 «Розрахунки з різними дебіторами»	71 «Інший операційних дохід»
8. У кінці звітної періоду відображена сума отриманого доходу від цільового фінансування	48 «Цільове фінансування і цільові надходження»	71 «Інший операційних дохід»
9. Відображено суму доходу звітної періоду	69 «Доходи майбутніх періодів»	71 «Інший операційних дохід»

* джерело [37]

Для обліку доходів від фінансової та інвестиційної діяльності підприємства призначені рахунки 72 та 73 7 класу рахунків. Так, рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі» призначено для узагальнення інформації про доходи від інвестицій, які здійснені в асоційовані, дочірні або спільні підприємства та облік яких ведеться за методом участі в капіталі [9].

В табл. 1.6 наведено склад субрахунків рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі» [9]. Рахунок 73 «Інші фінансові доходи» призначено для обліку доходів, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства, зокрема дивідендів, відсотків та інших доходів від фінансової діяльності, які не обліковуються на рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі» [9].

Таблиця 1.6 – Склад субрахунків рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі»*

Назва субрахунку	Порядок відображення	
721 «Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства»	Узагальнюється інформація про доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування внаслідок:	одержання асоційованими підприємствами прибутків.
722 «Дохід від спільної діяльності»		одержання спільними підприємствами прибутків.
723 «Дохід від інвестицій в дочірні підприємства»		одержання дочірніми підприємствами прибутків.

*складено автором на основі джерела [9]

В табл. 1.7 наведено склад субрахунків рахунку 73 «Інші фінансові доходи».

Таблиця 1.7 – Склад субрахунків рахунку 73 «Інші фінансові доходи»*

Назва субрахунку	Порядок відображення	
731 «Дивіденди одержані»	Узагальнюється інформація про належні дивіденди від інших підприємств, що не є асоційованими, дочірніми та спільними.	
732 «Відсотки одержані»	Узагальнюється інформація про відсотки за облигаціями чи іншими цінними паперами, за якими не ведеться облік на субрахунку 731 «Дивіденди одержані»	
733 «Інші доходи від фінансових операцій»	Узагальнюється інформація про інші доходи від фінансової діяльності, що не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 73 «Інші фінансові доходи»	

*складено автором на основі джерела [5]

Рахунок 74 «Інші доходи» призначено для обліку доходів, які виникають в процесі діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства [9]. В табл. 1.8 наведено склад субрахунків рахунку 74 «Інші доходи».

Таблиця 1.8 – Склад субрахунків рахунку 74 «Інші доходи»*

Назва субрахунку	Порядок відображення	
740 «Дохід від зміни вартості фінансових інструментів»	Узагальнюють інформацію про доходи від зміни балансової вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю.	
741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій»	Узагальнюється інформація про доходи від реалізації фінансових інвестицій.	
742 «Дохід від відновлення корисності активів»	Узагальнюється інформація про визнані відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» доходи від відновлення корисності активів".	
744 «Дохід від неопераційної курсової різниці»	Узагальнюється інформація про курсові різниці за активами та зобов'язаннями в іноземній валюті, які пов'язані з фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства.	
745 «Дохід від безоплатно одержаних активів»	Узагальнюється інформація про доходи від безоплатно одержаних необоротних активів, фінансових інвестицій та цільового фінансування капітальних інвестицій.	
746 «Інші доходи»	Узагальнюється інформація про інші доходи, які не відображені на інших субрахунках рахунку 74 «Інші доходи»	

*складено автором на основі джерела [9]

Кореспонденція рахунків з обліку доходів від іншої операційно, фінансової, інвестиційної та іншої діяльності підприємства наведені у Додатку А.

Синтетичний облік доходів діяльності підприємстві ведеться в журналі-ордері 6 та відомостях до нього [2].

1.3. Особливості формування фінансових результатів діяльності підприємства

Узагальнення інформації про фінансові результати підприємства від звичайної діяльності та надзвичайних подій ведеться на рахунку 79 «Фінансові результати» (табл. 1.9), який безпосередньо призначений для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати підприємства, має субрахунки відповідно до яких фінансові результати класифікуються на [9]:

- 791 «Результат операційної діяльності»;
- 792 «Результат фінансових операцій»;
- 793 «Результат іншої діяльності».

Зіставлення дебетового і кредитового оборотів по рахунку 79 «Фінансові результати» за звітний період відображає кінцевий результат чистий прибуток(збиток).

Таблиця 1.9 – Субрахунки рахунку 79 «Фінансова звітність» [5]

Рахунок	Субрахунки	Визначення
79	791	Результат операційної діяльності
	792	Результат фінансових операцій
	793	Результат іншої діяльності

*складено автором на основі джерела [9]

За кредитом рахунку 79 «Фінансові результати» відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також належна сума нарахованого податку на прибуток. Якщо дебетове сальдо по рахунку 79 більше кредитного сальдо по рахунку 79, тобто підприємство здійснило більше витрат, ніж мало прибутку, то суму збитку поточного року відображають по рядку 1420 пасиву «Балансу підп-

приємства» (форма №1), однак сума записується в дужках, що означає дію віднімання при сумуванні підсумку балансу [18].

При складанні квартальних звітів порівнюються залишки по дебету та кредиту рахунку 79, і якою кредитовий оборот по рахунку 79 буде більше дебетового обороту цього ж рахунку, то підприємство на суму різниці має нерозподілений прибуток поточного року, який відображається в рядку 1420 пасиву «Балансу підприємства (Звіту про фінансовий стан)» (форма №1), а сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» [18].

На субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності підприємства. За кредитом субрахунку відображається в порядку закриття рахунків сума доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг і від іншої операційної діяльності (рахунки 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід»), за дебетом - сума в порядку закриття рахунків обліку собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності») [5].

На субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» визначається прибуток (збиток) від фінансових операцій підприємства. За кредитом субрахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів, за дебетом - списання фінансових витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» і 96 «Втрати від участі в капіталі» [5].

На субрахунку 793 «Результат від іншої діяльності» визначається прибуток (збиток) від іншої діяльності підприємства. За кредитом рахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від інвестиційної та іншої діяльності підприємства, за дебетом - списання витрат з рахунку 97 «Інші витрати» [5]. Первинними документами при відображенні накопичен-

ня фінансових результатів різних видів діяльності та віднесення до складу нерозподіленого прибутку (збитку) є довідки та розрахунки бухгалтерії.

Відповідні доходи за окремим видом діяльності списуються на рахунок 79 та відображаються у Формі №2 «Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід)» (рис. 1.3) [19].

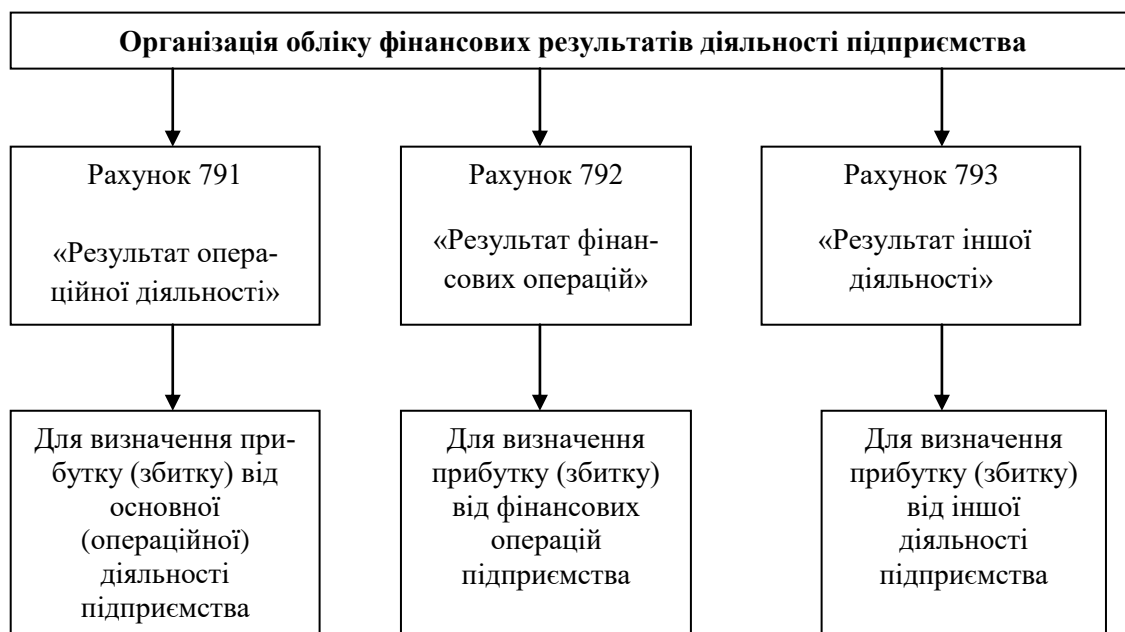

Рис. 1.3 – Організація обліку фінансових результатів діяльності підприємства*

*джерело [19]

Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів та списання на них доходів та витрат відповідного виду діяльності наведена в табл. 1.10 [37].

Таблиця 1.10 – Облік операцій закриття рахунків доходів і витрат на фінансові результати діяльності підприємства

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
Операційна діяльність			
1	Закриття рахунків доходів від реалізації:		
	- готової продукції;	701	791
	- товарів;	702	791
	- робіт, послуг	703	791
2	Закриття субрахунку вирахувань з доходу	791	704
	Закриття рахунку інших операційних доходів	71	791
3	Закриття рахунків витрат операційної діяльності:		
	- виробничої собівартості реалізованої готової продукції;	791	901
	- фактичної собівартості реалізованих товарів;	791	902

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
	- виробничої собівартості реалізованих робіт і послуг;	791	903
	- сум, визнаних у звітному періоді адміністративних витрат;	791	92
	- сум, визнаних у звітному періоді витрат на збут;	791	93
4	- сум, визнаних у звітному періоді інших витрат операційної діяльності	791	94
5	Закриття субрахунку обліку витрат з податку на прибуток від звичайної діяльності	791	981
Фінансова та інвестиційна діяльність			
1	Закриття рахунків доходів від участі в капіталі	72	792
2	Закриття рахунків інших фінансових доходів	73	792
3	Закриття рахунків фінансових витрат	792	95
4	Закриття рахунків витрат від участі в капіталі	792	96
Інша діяльність			
№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Закриття рахунків доходів від іншої діяльності	74	793
2	Закриття рахунків витрат від іншої діяльності	793	97

* джерело [37]

Кореспонденція рахунків з обліку формування чистого прибутку (збитку) наведена в табл. 1.11 [37].

Доходи, витрати та формування фінансових результатів діяльності підприємства відображається у Формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за відповідною методикою [30] (Додаток Б).

Таблиця 1.11 – Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Віднесено на результат операційної діяльності: собівартість реалізації	79	90
	-адміністративні витрати	79	92
	-витрати на збут	79	93
	-інші витрати операційної діяльності	79	94
	-доходи від реалізації	70	79
	-інший операційний дохід	71	79
2	Відображено податок на прибуток, який підлягає сплаті до бюджету	79	98
3	Визначено: нерозподілений прибуток	79	44
	-непокритий збиток	44	79

* джерело [37]

Висновки до першого розділу

Дослідження теоретичних аспектів бухгалтерського фінансового обліку доходів діяльності підприємства, яке проведено в першому розділі даній кваліфікаційній роботі, дозволило зробити висновки:

1. В першому розділі роботи досліджено сутність та класифікації доходів діяльності підприємства, особливості їх фінансового обліку, кореспонденція рахунків, списання на фінансові результати діяльності з метою їх формування, та відображення у фінансовій звітності

2. Доведено, що в умовах ринкової економіки прибуток є основним фактором для стимулювання та розвитку діяльності підприємства та основою для задоволення матеріальних і соціальних потреб працівників підприємства, тому дослідження визначення сутності та поняття фінансових результатів, що не можливе без дослідження формування доходів діяльності підприємства.

3. Характеристика, склад, елементи та класифікація доходів, принципи підготовки та вимоги до фінансової звітності регламентуються в Україні Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати від операційної діяльності наведені в П(С)БО 15 «Доход».

4. Дослідження наукових праць зарубіжних та вітчизняних вчених показало, що доходи класифікують за такими ознаками: за видом діяльності; за видом продукції; за формою розрахунку; за віднесенням до звітних періодів; за ринком збуту; валютою доходу; для оподаткування, на напрямом використання активів.

5. Фінансовий облік доходів ведеться відповідно стандартів НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Доход», затвердженої «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» та інших нормативних документів. Відповідно до Плану рахунків доходи обліко-

вуються за рахунками та субрахунками 7 класу за окремими видами діяльності та формують фінансові результати відповідного виду діяльності.

6. Результати дослідження, які відображені у першому розділі кваліфікаційної роботи були опубліковані у 3 тезах (у співавторстві) у збірниках наукових праць [50,51,52] та пройшли апробацію та пройшли апробацію на наукових студентських конференціях: на IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 20-21 жовтня 2022 року (секція кафедри обліку та аудиту), в ОНТУ, м. Одеса; на XI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених і студентів «Економічні проблеми модернізації та інвестиційно-інноваційного розвитку аграрних підприємств», 27-28 квітня 2023 року, в Дніпровському державному аграрно-економічному університеті, м. Дніпро; в ОНТУ, м. Одеса; на XI Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року «Особливості аналізу доходів діяльності підприємств харчової промисловості в сучасних умовах», в в ОНТУ, м. Одеса.

2. ФІНАНСОВ-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»

2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства

Аналіз основних показників діяльності розглянуто на прикладі ТОВ «Вознесенський коньячний завод», який розташований в м. Вознесенськ Миколаївської області, на перетині головних торгових магістралей на Півдні України. Підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності малого бізнесу та складає спрощену фінансову звітність – «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: за формами №1-м «Баланс» та №2-м «Звіт про фінансові результати».

На підприємстві є декілька видів виробництв, забезпечених необхідним технологічним обладнанням і механізмами, з наступними можливостями і видами робіт:

- первинне виноробство (переробка винограду, виробництво виноматеріалів для вин коньячних виноматеріалів);
- первинне плодове виноробство (переробка плодів і ягід, виробництво плодових виноматеріалів);
- коньячне виробництво повного циклу (дистиляція коньячних виноматеріалів, витримка коньячних спиртів, купажування);
- дистиляція плодових матеріалів, витримка плодових спиртів;
- вторинне виноробство (розлив тихих вин, розлив коньяків, розлив плодovих брендів і алкогольних напоїв);
- виробництво неосвітленого концентрованого яблучного або виноградного соку.

Підприємство займається і переробкою винограду: стаціонарне закрите будівля включає три лінії з дробильними установками, гребеневиділителями, пневматичними пресами, ємностями і фільтр-пресами потужністю 8000 тон винограду в сезон.

Для виробництва міцних напоїв на основі дистиляції на підприємстві працюють 3 три установки:

- блок з потужністю 1000 л. абсолютного алкоголю на добу;
- блок з потужністю 250 літрів абсолютного алкоголю на добу;
- блок з потужністю 12000 літрів абсолютного алкоголю на добу.

Загальна потужність виробництва складає 2,02 млн л абсолютного алкоголю в сезон (жовтень – березень). При продовженні дистиляційного періоду, обсяг збільшується пропорційно.

Для витримки продукції є відділення виробництва вина в дубових бочках, яке розраховане на 333 тис. л. ємності для 3,36 млн. л. Для переробки фруктів працює лінія обладнання переробки яблук (Flottweg ТМ) – 8,6 тис т в сезон (Вакуум – випаровувач з аромоуловлювачем на 3 тис л на годину, а парк зберігання становить – 1,99 млн л).

Виробництво брендів у пляшках включає:

- 3 лінії розливу брендів в пляшки 0,25-0,5 л. продуктивністю 3 тис. пляшок на годину;
- 1 лінія розливу вина в пляшки 0,5-0,7-0,75 л. продуктивністю 3 тис. пляшок на годину;
- сувенірна лінія – 300 пляшок в годину.

Річна потужність розливу підприємства одну зміну становить 6,3 млн. л коньяку і 2,9 млн. л вина (без урахування сувенірного цеху).

Техніко-економічну характеристику доповнює розрахунок основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2019-2020 роки в табл. 2.1 за методикою, яка наведена у навчальному посібнику з економічного аналізу підприємства [12].

Дослідження показників в табл. 2.1 показало, що у 2021 р. в порівнянні з 2020 р. на підприємстві спостерігається негативна тенденція їх зміни та погіршення його діяльності, а саме: чистий дохід від реалізації продукції має тенденцію до спаду – зменшився на 7042,7 тис.грн. або 25,16%, але витрати від опе-

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічних показників діяльності підприємства за 2020–2021 роки*

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	27988,1	20945,9	-7042,7	-25,16
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	22 782,2	18 177,6	-4604,6	-20,21
3. Адміністративні витрати, тис. грн	-	-	-	-
4. Витрати на збут, тис. грн.	-	-	-	-
5. Інші операційні витрати, тис. грн	4901,8	2 533,1	-2368,7	-48,32
6. Валовий прибуток, тис. грн.	5205,9	2768,3	-2437,60	-46,82
7. Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	27684	20710,07	-6973,3	-25,19
8. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп.	98,91	98,87	-0,04	-0,04
9. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн. в тому числі:	304,1	422,4	118,3	38,9
- від основної операційної діяльності	304,1	235,2	-	-
- від іншої операційної діяльності	-4901,8	-2533,1	-2368,7	-48,32
- від фінансової діяльності	-	-	-	-
- від іншої діяльності	-	-48	-48	-
10. Податок на прибуток, тис. грн.	54,7	33,7	-21	-38,39
11. Чистий прибуток, тис. грн.	249,4	153,5	-95,9	-38,45
12. Матеріальні витрати, тис. грн.	24937,4	19322,8	-5614,6	-22,51
13. Матеріаловіддача, грн	-	-	-	-
14. Матеріаломісткість продукції, грн.	-	-	-	-
15. Середня облікова кількість штатних працівників облікового складу, осіб.	26	28	2	7,69
16. Продуктивність праці одного штатного працівника облікового складу, грн. 1/15*1000	1076465,38	748067,86	-328397,53	-30,51
17. Фонд оплати праці штатних працівників облікового складу, тис. грн.	1335,30	1581,8	246,5	18,46
18. Середня річна заробітна плата одного штатного працівника облікового складу, грн. 17/15*1000	51357,69	56942,86	5135,16	10
19. Середня річна вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис. грн.	10353,45	13569,90	3216,45	31,07
20. Фондовіддача, грн.	2703,26	1543,56	-1159,71	-42,90
- по продукції 1/19				
- по прибутку по осн операц /19	0,03	0,02	-0,01	-40,99
21. Фондорентабельність, % 11/19*100	2,41	1,13	-1,28	-53,04
22. Середня річна вартість оборотних коштів, тис. грн.(оборотного капіталу)	33818,00	34641,45	823,45	2,43

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення звітного року від попереднього року	
			абс.	%
23. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	0,83	0,60	-0,23	-27,71
24. Рентабельність продукції, % $б/2*100$	22,85	15,23	-7,62	-33,35
25. Рентабельність виробництва, %	0,69	0,39	-0,3	x
26. Середня річна сума дебіторської заборгованості	4350,75	4451,70	100,95	2,32
27. Середня річна сума кредиторської заборгованості	34692,10	29059,25	-5632,85	-16,24
28. Коефіцієнти ліквідності балансу - коефіцієнт поточної ліквідності	0,93	1,04	0,11	11,83
- коефіцієнт швидкої ліквідності	0,16	0,17	0,01	6,25
- коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,00	0	-

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

раційної діяльності мають тенденцію до зменшення: собівартість реалізованої продукції на 4604,6 тис.грн. або 20,21%; інші операційні витрати – на 2368,7 тис.грн. або в 48,32%;

– аналіз витрат на 1 грн. реалізованої продукції показав, що вони зменшились у 2021 році порівняно з 2020 роком на 0,04 коп. або на 0,04%, що пов'язано зі зменшенням чистого доходу від реалізації продукції більшими темпами ніж зміни витрат;

– аналіз формування фінансових результатів до оподаткування підприємства показав, що прибуток, зменшився на 116,9 тис. грн. або 38,44% за рахунок зменшення прибутку від основної операційної діяльності на 2437,60 тис. грн або на 46,82%, що негативно характеризує основну діяльність підприємства. Спостерігається зменшення збитку від іншої операційної та іншої діяльності на 7042,2 тис. грн. або на 25,16%. і на 48 тис.грн відповідно, що є негативною тенденцією;

– дослідження показників рентабельності та їх зміни показало, що рентабельність продукції зменшилась на 7,62% пунктів, а рентабельність виробницт-

ва – на 0,03% пунктів, що є негативною тенденцією результативності основної операційної діяльності підприємства;

– аналіз використання ресурсів підприємства показав, що: погіршилось використання окремих ресурсів підприємства: фондівдача по продукції зменшилась на 42,9% по продукції, та по прибутку на 40,99%, що пов'язано зі більшими темпами зменшення прибутку від основної операційної діяльності ніж середньо-річної вартості основних засобів підприємства; але й покращилось використання ресурсів підприємства: спостерігається зменшення продуктивності праці на 30,51%, що негативно характеризує використання трудових, матеріальних ресурсів підприємства та його оборотного капіталу й операційну діяльність підприємства;

– оцінка ліквідності активів та пасивів балансу показала, що баланс підприємства є абсолютно ліквідним, що позитивно впливає на його фінансовий стан та платоспроможність. Такі висновки підтверджують зміни показників ліквідності, які мають тенденцію до збільшення та значення вище нормативного значення: поточної ліквідності – на 0,11 грн./грн., швидкої ліквідності – на 0,01 грн./грн., абсолютної ліквідності – не має значення, що свідчить проте, що підприємство не забезпечено найбільш ліквідними активами.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства

Аналіз динаміки валюти балансу ТОВ «Вознесенський коньячний завод» здійснюється на підставі даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз динаміки валюти балансу

Показники	2020 рік	2021 рік	% зміни
Валюта балансу, тис.грн.:			
- попереднього року	49531,90	35199,10	-28,94
- звітного року	35199,10	50183,20	42,57

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

Зі зміни показників табл. 2.2 видно, що валюта балансу на кінець 2020 року порівняно з початком має зменшення на 29,0 %. В 2021 році відбулося збільшення валюти балансу на кінець року в порівнянні з початком на 43 %, що свідчить про значне розширення підприємством його діяльності, ніж характеризується попередньо позитивне.

Для більш детального аналізу динаміки валюти балансу необхідно провести поглиблений аналіз динаміки валюти балансу на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Коефіцієнт зміни
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	27988,1	20 945,90	0,75
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	304,1	187,2	0,62
3. Валюта балансу, тис.грн.:			
- на початок року	49531,90	35199,10	0,71
- на кінець року	35199,10	50183,20	1,43
4. Середнє річне значення валюти балансу, тис.грн.	42365,5	42691,15	1,01

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

З табл. 2.3 видно, що у звітному році в порівнянні з попереднім, відбулось збільшення середнього річного значення валюти балансу на 1,01 разів, що супроводжувалась зменшенням чистого доходу від реалізації продукції на 25% та фінансового результату до оподаткування на 38%, що свідчить про негативні зміни в динаміці валюти балансу.

Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства здійснюють за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою аналітичної табл. 2.4.

З табл. 2.4 видно що активи на кінець звітного року порівняно з початком року збільшились на 14984,1 тис.грн. або на 42,57%. Це відбулось за рахунок збільшення оборотних активів на 18256,7 тис.грн. або на 71,56%.

Таблиця 2.4 – Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства*

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс.	%
Всього активів, тис. грн.	1300	35199,10	50183,20	14984,10	42,57
1. Необоротні активи, тис. грн.	1095	9686,00	6413,40	-3272,60	-33,79
– в % до активів		27,52	12,78	-14,74	x
2. Оборотні активи, тис. грн.	1195	25513,10	43769,80	18256,70	71,56
– в % до активів		72,48	87,22	14,74	x
2.1. Запаси, тис. грн.	1100, 1110	21062,80	36573,40	15510,60	73,64
– в % до активів		59,84	72,88	13,04	x
2.2. Кошти в розрахунках, тис. грн.	1120÷1155	4121,70	4781,70	660,00	16,01
– в % до активів		11,71	9,53	-2,18	x
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	1160, 1165	10,10	74,80	64,70	6,4 p.
– в % до активів		0,03	0,15	0,12	x
2.4. Інші оборотні активи, тис. грн.	1170, 1190	318,50	2339,90	2021,40	6,3 p.
– в % до активів		0,90	4,66	3,76	x
– у тому числі витрати майбутніх періодів **, тис. грн.	1170	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	x
3. Необоротні активи утримувані для продажу, та групи вибуття, тис.грн.	1200	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	x

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

Також відбулось зменшення необоротних активів на 33,79%.В структурі активів на початок звітного року найбільшу питому вагу займали оборотні активи 72,48 %, а питома вага необоротних активів склала – 27,52%. На кінець звітного року відбулись наступні зміни в структурі активів підприємства: збільшилась питома вага оборотних активів та відповідно зменшилась на 14,74% до активів підприємства.

Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітного року	в % до величини зміни оборотних активів
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Оборотні активи всього, тис. грн.,									
в тому числі:	1195	25513,1	43769,8	100	100	18256,7	х	71,56	100
– запаси	1100, 1110	21062,8	36573,4	82,56	83,56	15510,6	1,00	73,64	84,96
– дебіторська заборгованість	1120÷ 1155	4121,7	4781,7	16,16	10,92	660	-5,23	16,01	3,62
– грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	1160, 1165	10,1	74,8	0,04	0,17	64,70	0,13	6,4 р.	0,35
– інші оборотні активи	1170, 1190	318,50	2339,9	1,25	5,35	2021,4	4,10	6,4 р.	11,07

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

З табл. 2.5 видно, що оборотні активи підприємства на кінець звітного року в порівняно з попереднім збільшились на 18256 тис.грн або в 71,56%, це відбулось за рахунок збільшення запасів на 15510,6 тис.грн. або на 73,64%, інших оборотних активів на 2021,40 тис. грн. або в 6,4 рази, дебіторської заборгованості на 660 тис. грн. або на 16,01%, грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 64,7 тис. грн. або на 6,4 рази.

В структурі активів на початок звітного року найбільшу питому вагу займали запаси: 82,56%, частка дебіторської заборгованості склала –16,16%, інших оборотних активів 1,25%, грошових коштів та поточних фінансових інвестицій 0,04%. На кінець року відбулись наступні зміни оборотних активів: збільшення питомої ваги інших оборотних активів на 4,1%п., запасів на 1% %п., грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 0,13%п., та відбулось зменшення питомої ваги дебіторської заборгованості на 5,23%п.

Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості підприємства здійснюється підставі даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.6.

З табл. 2.6 видно, що дебіторська заборгованість підприємства на кінець звітного року в порівняно з попереднім збільшилась на 660 тис.грн або на 16,01%, це відбулось за рахунок збільшення заборгованості за розрахунками на 2493,1 тис.грн. або на 2,7 рази та зменшення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги на 1625,3 тис.грн. або на 82,46%, а також іншої поточної дебіторської заборгованості на 207,8 тис.грн або 16,92%. В структурі дебіторської заборгованості на початок звітного року найбільшу питому вагу займала дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: 47,82%, частка іншої поточної дебіторської заборгованості склала – 29,80%, та дебіторська заборгованість за розрахунками склала – 22,38%.

На кінець року відбулись наступні зміни дебіторської заборгованості: збільшення питомої ваги за розрахунками до 71,43%, та зменшення питомої ваги іншої дебіторської заборгованості до 21,34%, а також дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги до – 7,23%.

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» є суб'єктом підприємництва малого бізнесу, тому складає фінансовий звіт за спрощеною формою, де інформація про дебіторську заборгованість за строками непогашення відсутня.

Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.7.

Таблиця 2.6 – Аналіз складу, структури та динаміки дебіторської заборгованості*

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок звітнього року	на кінець звітнього року	на початок звітнього року	на кінець звітнього року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок звітнього року	в % до величини зміни дебіторської заборгованості
		1	2	3	4	5	6	7	8
Дебіторська заборгованість всього, в тому числі:	1125÷1155	4121,7	4781,7	100	100	660	x	16,01	100
1.1. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1125	1971,1	345,8	47,82	7,23	-1625,3	-40,59	-82,46	-246,26
1.2. Дебіторська заборгованість за розрахунками **::	1130÷1135-1145	922,5	3415,6	22,38	71,43	2493,1	49,05	2,7 р.	377,74
– за виданими авансами	1130	-	-	-	-	-	-	-	-
– з бюджетом	1135	922,5	3415,6	100	71,43	2493,1	-28,57	2,7 р.	377,74
– в тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	-	-	-	-	-	-
– з нарахованих доходів	1140	-	-	-	-	-	-	-	-
– із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1228,1	1020,3	29,80	21,34	-207,8	-8,46	-16,92	-31,48

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

Таблиця 2.7 – Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства*

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс	%
Всього джерел формування активів, тис. грн.	1900	35199,1	50183,2	14984,1	42,57
1. Власний капітал, тис. грн.	1495	7 798,1	7 951,6	153,5	1,97
– в % до усіх джерел		22,15	15,85	-6,31	х
1.1. Наявність власних оборотних коштів, тис. грн.	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	-1887,9	1538,2	3426,1	-1,8 р.
– в % до усіх джерел		-5,36	3,07	8,43	х
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	1595	-	-	-	-
– в % до усіх джерел		-	-	-	х
2.1. Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	1500÷1515	-	-	-	-
– в % до усіх джерел		-	-	-	-
2.2. Довгострокові забезпечення, тис. грн.	1520, 1525	-	-	-	-
– в % до усіх джерел		-	-	-	-
3. Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	1695	27401	42231,6	14830,6	54,12
– в % до усіх джерел		77,85	84,15	6,31	х
3.1. Короткострокові зобов'язання, тис. грн.	1600, 1610	-	11514,1	11514,1	-
– в % до усіх джерел		-	22,94	22,94	х
–в тому числі короткострокові кредити банків, тис. грн.	1600	-	11514,1	11514,1	-
– в % до усіх джерел		-	22,94	22,94	х
3.2. Кредиторська заборгованість, тис. грн.	1615÷1630 (1645)	26828,10	18862,4	-7965,7	-29,69
– в % до усіх джерел		76,22	37,59	-38,63	х
3.3. Поточні забезпечення, тис. грн.	1660	-	-	-	-
– в % до усіх джерел		-	-	-	х
3.4. Інші поточні зобов'язання	1665, 1690	627,60	11888,80	11261,2	18,0 р.
– в % до усіх джерел		1,78	23,69	21,91	х
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття, тис.грн.	1700	-	-	-	-
– в % до усіх джерел		-	-	-	х

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

З табл. 2.7 видно, що у звітному році порівняно з попереднім джерела формування активів підприємства збільшились на 14984,10 тис. грн., або на 42,57%. Це відбулось за рахунок збільшення поточних зобов'язань і забезпечень на 14830,60 тис. грн., або на 54,12%, та власного капіталу на 153,50 тис. грн., або на 1,97%, довгострокові зобов'язання і забезпечення у звітному періоді були відсутні. В структурі джерел формування активів підприємства в попередньому році найбільшу питому вагу займали поточні зобов'язання і забезпечення 77,85%, питома вага власного капіталу склала 22,15%. У звітному році відбулись наступні зміни в структурі джерел формування активів підприємства: збільшилась питома вага поточних зобов'язань і забезпечень до 84,15 %, та зменшилась питома вага власного капіталу до 15,85 % п., довгострокові зобов'язання і забезпечення у звітному періоді відсутні.

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.8.

З табл. 2.8 видно, що власний капітал підприємства у звітному році порівняно з попереднім збільшився на 154 тис. грн., або на 1,97%. Це відбулось за рахунок збільшення непокритого збитку підприємства на 154 тис. грн., або на 21,99%. Капітал у дооцінках залишився не змінний.

В структурі власного капіталу підприємства в попередньому році найбільшу питому вагу займав зареєстрований (пайовий) капітал 91,0%, питома вага нерозподіленого прибутку склала 8,95%, додатковий, резервний та капітал у дооцінках були по нулях. У звітному році відбулись наступні зміни в структурі власного капіталу підприємства: збільшилась питома вага капіталу у дооцінках на 19,57% п., нерозподіленого прибутку на 1,76 % п., та зменшилась питома вага резервного капіталу на 1,76% п. Ці зміни є нестійкими та суперечливими для діяльності підприємства.

Аналіз динаміки рентабельності капіталу підприємства здійснюється за даними форм № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форм № 2 «Звіт про 48

Таблиця 2.8 – Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства

Показники	Код рядка	На початок року	На кінець року	Відхилення	
				абс.	%
Власний капітал всього, тис. грн., в тому числі:	1495	7798	7952	154	1,97
1. Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1400	7100	7100	-	-
		91,05	89,29	-1,76	x
2. Капітал у дооцінках, тис. грн. – в % до власного капіталу	1405	-	1 556	1556	-
		-	19,57	19,57	x
3. Додатковий капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1410	-	-	-	-
		-	-	-	x
4. Резервний капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1415	-	-	-	-
		-	-	-	x
5. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн. – в % до власного капіталу	1420	698	852	154	21,99
		8,95	10,71	1,76	x
6. Неоплачений капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1425	-	-	-	-
		-	-	-	x
7. Вилучений капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1430	-	-	-	-
		-	-	-	x

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки за допомогою табл. 2.9

Розрахунки, наведені в табл. 2.9 показують, що як у звітному році, так у попередньому році показники рентабельності підприємства мали позитивні значення, що пов'язано з тим, що підприємство мало чистий прибуток, що позитивно характеризує його діяльність. Показники рентабельності підприємства у звітному році порівняно з попереднім зменшились: всього капіталу на 0,23% п. – за рахунок зменшення чистого збитку на 95,9 тис. грн. при збільшенні середньорічної суми капіталу на 325,65 тис. грн.; основного капіталу на 1,01% п. – за рахунок зменшення чистого збитку на 95,9 тис. грн. та зменшення середньорічної суми основного капіталу на 497,8 тис. грн. оборотного капіталу – на 0,29% п. – за рахунок зменшення чистого збитку на 95,9 тис. грн. та збільшення середньорічної суми оборотного капіталу на 823,45 тис. грн.

Таблиця 2.9 – Аналіз рентабельності капіталу підприємства

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	Ф № 2 р. 2350 (2355)	249,4	153,5	-95,9
2. Середня річна сума капіталу підприємства, тис. грн.*, в тому числі:	Ф № 1 р. 1300	42365,50	42691,15	325,65
– основного капіталу*	Ф № 1, р. 1095,1200	8547,50	8049,70	-497,80
– оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1195	33818,00	34641,45	823,45
в тому числі – власного оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1495 – р.1095	-874,10	-174,85	699,25
3. Рентабельність капіталу, %	1/2*100%	0,59	0,36	-0,23
4. Рентабельність основного капіталу, %		2,92	1,91	-1,01
5. Рентабельність оборотного капіталу, %		0,74	0,44	-0,29
6. Рентабельність власного оборотного капіталу, %		-	-	-

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

Впродовж дослідженого періоду, у підприємства не має власного оборотного капіталу, але його нестача зменшилася у звітному році на 699,25 тис.грн., і склала вже 174,85 тис. грн. Ці зміни негативно характеризують діяльність підприємства.

Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства здійснюють за допомогою даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.10.

З табл. 2.10 видно, що продовж двох років підприємство мало власний оборотний капітал для покриття запасів. Тому на початок попереднього року фінансова ситуація є не стійкою, і на кінець попереднього року вона залишається теж не стійкою, а на кінець звітного року ситуація погіршується і є кризовою, що дозволяє зробити висновок про фінансову не стійкість підприємства на ринку та негативні зміни у його діяльності.

Таблиця 2.10 – Аналіз фінансової стійкості підприємства
за узагальнюючими показниками

Показники	Сума, тис.грн.		
	на початок попереднього року	на кінець попереднього року	на кінець звітнього року
1. Власний капітал	7548,7	7798,1	7951,6
2. Необоротні активи	7409	9686	6413,4
3. Наявність власних оборотних коштів	139,7	-1887,9	1538,2
4. Короткострокові кредити банків	-	-	11514,1
5. Загальна величина джерел формування запасів	139,7	-1887,9	13052,3
6. Запаси	33438,4	21062,8	36573,4
7. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів	-33298,7	-22950,7	-35035,2
8. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів	-33298,7	-22950,7	-23521,1
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу	34683,8	26544,3	18544,8
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві	не стійка	не стійка	кризова

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

Аналіз фінансовій стійкості підприємства за частковими показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.11.

З табл. 2.11 видно, що значення часткових показників фінансової стійкості не відповідають нормативам. Так значення коефіцієнта автономії впродовж трьох років знаходиться нижче норми, це обумовлено відсутністю власного капіталу підприємства, що свідчить про не стабільність та його фінансову залежність від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів також знаходиться на кінець звітнього та на кінець попереднього років не в межах норми та показує, що підприємство на початок попереднього року на 1 грн, власного капіталу залучало 5,56 грн. залучених коштів; а у звітньому році зменшилось до 5,31 грн., що свідчить про відсутність власних коштів на підприємстві.

Таблиця 2.11 – Аналіз фінансової стійкості підприємства
за частковими показниками

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії ($K_{авт}$)	$(1495/1900)/1900$	0,15	0,22	0,16	більше 0,5
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів ($K_{ф}$)	$(1595+1695+1700)/1495$	5,56	3,51	5,31	менше 1,0
3. Наявність власних оборотних коштів ($OK_{вл}$)	$1495 - 1095$ або $1495 + 1595 - 1095$	140	-1888	1538	збільшення
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{ман}$)	$(1495 - 1095)/1495$	0,02	-0,24	0,19	0,4...0,6
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (K_3)	$(1495 - 1095)/(1195+1200)$	-	-0,07	0,04	0,1

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

Підприємство на кінець попереднього року мало власні оборотні активи, а на кінець звітного року власні оборотні активи, які вкладено в оборотний капітал зменшились, що викликало зменшення значення коефіцієнта маневровості власного капіталу на кінець звітного року. Значення коефіцієнта та забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами не відповідає нормативному значенню, що обумовлено відсутністю власного оборотного капіталу.

Таким чином, аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про ефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та фінансову стабільність функціонування підприємства на ринку.

Аналіз ліквідності балансу здійснюється за допомогою табл. 2.12 та 2.13. Коефіцієнт ліквідності розраховується за відношенням оборотних активів до поточних зобов'язань, який показує, чи достатньо оборотних активів для погашення боргів.

Таблиця 2.12 – Розрахунок абсолютних показників для аналізу ліквідності балансу звітнього року

Показники активу балансу	Сума, тис.грн.		Показники пасиву балансу	Сума, тис.грн.		Платіжний результат, тис.грн.	
	на початок року	на кінець року		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
1	2	3	4	5	6	7	8
A_1 – Найбільш ліквідні активи (1160+1165)	10	75	Π_1 – Найбільш термінові зоб'язання (1605+1615 ÷ 1660+1690+1700)	27456	30751	-27446	-30676
A_2 – Активи, які можна реалізувати швидко (1120 ÷ 1155 + 1190)	4440	7122	Π_2 – Короткострокові пасиви (1600+1610)	-	11514	4440	-4393
A_3 – Активи, які можна реалізувати повільно (1100+1110+1170+1200)	21063	36573	Π_3 – Довгострокові пасиви (1500 ÷ 1520)	-	-	21063	36573
A_4 – Активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (1095)	9686	6413,4	Π_4 – Постійні пасиви (1495+1665+1525+1526)	7798,1	7951,6	1888	-1538
<i>Баланс</i>	35199	50183	<i>Баланс</i>	35254	50217	x	x

* розраховано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

Отже, з табл. 2.12 видно, що впродовж звітнього року баланс підприємства не є абсолютно ліквідним тому, що не виконуються усі нерівності. Як на початок, так і на кінець звітнього року, виконуються наступні нерівності між групами активів та пасивів підприємства: $A_1 < \Pi_1$, $A_2 < \Pi_2$, $A_3 > \Pi_3$, $A_4 > \Pi_4$.

Таблиця 2.13 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Норма	Розрахункові значення			Відхилення
			На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітнього року	
а	б	в	1	2	3	4
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	$(1195+1200)/1695$	2	1,00	0,93	1,04	0,11
2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	$(1195+1200-1100-1110)/1695$	1	0,21	0,16	0,17	0,01
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$(1160+1165)/1695$	$> 0,2$ [0,25...0,35]	-	-	-	-

* розраховано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

З табл. 2.13 видно, що всі коефіцієнти ліквідності підприємства не знаходяться в межах нормативних значень, що свідчить про неплатоспроможність підприємства погасити або покрити свої поточні зобов'язання. Підприємству необхідно застосовувати заходи, щодо підвищення його ліквідності та платоспроможності, інакше це може привести до його банкрутства.

2.3. Аналіз ділової активності підприємства

Аналіз ділової активності підприємства ТОВ «Вознесенський коньячний завод» здійснюється за допомогою табл. 2.14.

Таблиця 2.14 – Аналіз показників ділової активності підприємства

Показники	Код рядка	Попередній рік	Звітній рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	Ф № 2 р. 2000	27988,10	20945,90	-7042,20	-25,16
2. Прибуток (збиток) до оподаткування, тис. грн.	Ф № 2 р. 2290 (2295)	304,10	187,20	-116,90	-38,44
3. Середній розмір капіталу*, тис. грн.	Ф № 1 р. 1300	42365,50	42691,15	325,65	0,77

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

З табл. 2.14 видно, що в звітному році порівняно з попереднім чистий рух грошових коштів зменшився на -25,16%. При цьому відбулось збільшення середнього розміру авансованого капіталу на 0,77% та зменшення збитку до оподаткування на 38,44%. Таким чином «золоте правило економіки підприємств» виглядає так : $-38,44 < -25,16 > 0,77 < 100 \%$

Тобто можна зробити висновок «золоте правило економіки підприємств» не виконується.

Для більш детального аналізу розглянемо табл. 2.15-2.16.

Таким чином, з табл. 2.15-2.16 видно, що кількість набраних балів підприємством за результатами проведеної оцінки склала 110 балів. Такий позичальник відноситься до класу «Д» – повний ризик. Тобто – фінансова діяльність незадовільна і є збитковою; показники не відповідають установленим значенням, кредитна операція не забезпечена ліквідною заставою (або безумовною гарантією), ймовірності виконання зобов'язань позичальником / контрагентом банку практично немає.

Таблиця 2.15 – Аналіз розрахункових показників ділової активності підприємства

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
<i>Вихідні показники</i>				
1. Чистий дохід, тис. грн.	27988,10	20945,90	-7042,20	-25,16
2. Повна собівартість реалізованої продукції	19824,80	20479,9	655,1	3,3
3. Середня річна вартість всього вкладеного капіталу, тис.грн.	42365,50	42691,15	325,65	0,77
4. Середня річна вартість власного капіталу, тис.грн.	7673,40	7874,85	201,45	2,63
5. Середня річна вартість основного капіталу, тис.грн.	8547,50	8049,70	-497,80	-5,82
6. Середня річна вартість оборотного капіталу, тис.грн.	33818,00	34641,45	823,45	2,43
7. Середня річна вартість власного оборотного капіталу, тис.грн.	-874,10	-174,85	699,25	-80,00
8. Середня річна вартість запасів, тис.грн.	27250,60	28818,10	1567,50	5,75
9. Середня річна вартість дебіторської заборгованості, тис.грн.	4350,75	4451,70	100,95	2,32
10. Середня річна вартість готової продукції, тис.грн.	20189,85	13423,45	-6766,40	-33,51
11. Середня річна вартість кредиторської заборгованості, тис.грн.	34692,10	29059,25	-5632,85	-16,24
12. Середня річна вартість основних засобів	7613,95	8036,35	422,40	5,55
13 Середня кількість працівників	26,00	26,00	-	-
12. Валовий прибуток, тис.грн.	-5205,9	-2768,3	-2437,6	-46,82
13. Чистий прибуток, тис.грн.	249,4	153,5	-95,9	-38,45
Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення	Результат: (+) позитивний, (-) негативний
<i>Розрахункові показники</i>				
1. Коефіцієнт оборотності всього вкладеного капіталу	0,66	-21745,25	-21745,91	-
2. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	3,65	2,66	-0,99	-
3. Коефіцієнт оборотності оборотного капіталу	0,83	0,60	-0,22	-

Продовження табл. 2.15

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення	Результат: (+) позитивний, (-) негативний
4. Середній термін обороту оборотного капіталу, днів	434,99	595,39	160,40	-
5. Коефіцієнт оборотності власного оборотного капіталу	-32,02	-119,79	-87,77	-
6. Коефіцієнт оборотності запасів	1,03	0,73	-0,30	-
7. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	6,43	4,71	-1,73	-
8. Середній термін обороту дебіторської заборгованості, днів	55,96	76,51	20,55	-
9. Коефіцієнт оборотності готової продукції	1,39	1,56	0,17	+
10. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,81	0,72	-0,09	-
11. Середній термін обороту кредиторської заборгованості, днів	446,23	499,45	53,21	-
12. Рентабельність всього вкладеного капіталу, %	0,59	0,36	-0,23	-
13. Рентабельність власного капіталу, %	3,25	1,93	-1,27	+
14. Рентабельність основного капіталу, %	2,92	1,91	-1,01	-
15. Рентабельність оборотного капіталу, %	0,74	0,44	-0,29	-
16. Рентабельність власного оборотного капіталу, %	-	-	-	-
<i>Розрахункові показники</i>				
17. Рентабельність продаж, %	147,97	-	-147,97	-
18. Фондовіддача грн/грн	-	-	-	-
19. Продуктивність праці, грн./прац.	1076465,38	805611,54	-270853,85	-
20. Коефіцієнт сталості економічного росту	0,02	0,03	0,01	+

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

Таблиця 2.16 – Методика визначення класу позичальника (досліджуваного підприємства)

Найменування	Розрахунок	Значення		Бали
1. Показники фінансового стану				
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = A_{вл} : Z_{п}$	-		0
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{пл} = A_{л} : Z_{п}$	0,17		0
3. Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)	$K_{зл} = A_{о} : Z_{п}$	1,04		25
1.2. Показники фінансової стійкості				
1. Коефіцієнт автономії	$K_{авт} = B_{к} : A$	0,16		25
2. Коефіцієнт незалежності	$K_{н} = Z_{к} : B_{к}$	5,31		0
3. Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	$K_{з} = O_{к}_{вл} : A_{о}$	0,04		0
4. Коефіцієнт маневреності власних коштів	$K_{ман} = (B_{к} - A_{н}) : B_{к}$	0,19		25
1.3. Показники фінансово-економічної діяльності, які розглядаються в динаміці				
Найменування	Розрахунок	Значення		Бали
		попередній рік	звітний рік	
1. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	$K_{дз0} = D_{з0} : (B_{к0} + D_{з0})$ $K_{дз1} = D_{з1} : (B_{к1} + D_{з1})$	0,78	0,84	0
2.1. Рентабельність активів	$R_{а} = Ч_{п} : A_{сер}$	-	-	0
2.2. Рентабельність продаж	$R_{п} = Ч_{п} : Ч_{д}$	111,63	-	0
3. Коефіцієнт оборотності активів	$K_{оа} = Ч_{д} : A_{сер}$	0,66	-	0
4. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	$K_{оз} = Ч_{д} : T_{МЗсер}$	1,03	0,73	0
5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{од} = Ч_{д} : D_{сер}$	6,43	4,71	0
6. Коефіцієнт валового прибутку	$K_{вп} = B_{п} : Ч_{д}$	-	-	0
7. Коефіцієнт якості дебіторської заборгованості	$K_{дт0} = D_{ч0} : D_{з0}; K_{дт1} = D_{ч1} : D_{з1}$	1,00	1,00	25
8. Коефіцієнт кредиторської заборгованості	$K_{кт0} = K_{тд0} : K_{тз0}; K_{кт1} = K_{тд1} : K_{тз1}$	0,81	0,72	0
9. Коефіцієнт собівартості	$K_{св0} = C_{в0} : B_{0}; K_{св1} = C_{в1} : B_{1}$	-	-	0

Найменування	Розрахунок	Значення	Бали
1.4. Обороти за рахунками			
Найменування	Розрахунок	Значення	Бали
1. Достатність оборотів по рахунках до зобов'язань	$K = H_{см} : C_k$	–	–
2. Оборот по всіх рахунках клієнта (в тис. грн..)	Розраховується як середньомісячні надходження на рахунки позичальника протягом трьох останніх місяців.	–	-
3. Динаміка середньомісячних оборотів по рахунках		–	–
4. Наявність рахунків в інших банках щодо частки їх середньомісячних оборотів в оборотах за всіма рахунками клієнта		–	–
3. Кредитна історія			
Найменування	Розрахунок	Значення	Бали
1. Наявність погашених кредитів у банку розглядається за останні 3 роки, а	Кредит і відсотки були погашені своєчасно		-25
разі наявності декількох кредитів показник оцінюється за найгіршим			-
2. Наявність діючих кредитів			-25
4. Об'єктивні фактори діяльності підприємства			Бали
1. Місцезнаходження клієнта (фактичне)			10
2. Термін існування підприємства			50
3. Наявність контролю за поточною діяльністю клієнта:			-
а) частка банку в статутному капіталі, %			-
б) керівник клієнта (директор, фінансовий директор, заступник директора— з правом підпису платіжних документів) є співробітником банку			-
4. Кількість місяців, що залишилася до погашення кредиту (від звітної дати на яку проводиться оцінка).			-

Закінчення табл. 2.16

Найменування	Розрахунок	Значення	Бали
5. Специфіка діяльності клієнта			-
5.1. Сезонність діяльності			-
5.2. Наявність власної нерухомості, торгівельної мережі, зареєстрованої торгової марки			-
5.3. Контрагенти за кредитною угодою			-
5.4. Наявність постійної валютної виручки			-
6. Рівень менеджменту:			-
5. Додаткові фактори			
1. Причетність (утягнення) позичальника в судові розгляди (наявність судових позовів до клієнта, можливість застосування до нього штрафних санкцій, арешт поточного рахунку тощо)			-
2. Участь клієнта в спільних проектах, програмах з банком			-
3. Наявність державної підтримки клієнта			-
Всього балів			110

* розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства[48]

Висновки до другого розділу

В другому розділі здійснено фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021 рр. та аналіз основних техніко-економічних показників, які характеризують його діяльність за 2020-2021 рр., який показав:

1. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021 рр. показав:

– чистий дохід від реалізації продукції має тенденцію до спаду – зменшився на 7042,7 тис.грн. або 25,16%, але витрати від операційної діяльності мають тенденцію до зменшення: собівартість реалізованої продукції на 4604,6 тис.грн. або 20,21%; інші операційні витрати – на 2368,7 тис.грн. або в 48,32%;

– аналіз витрат на 1 грн. реалізованої продукції показав, що вони зменшились у 2021 році порівняно з 2020 роком на 0,04 коп. або на 0,04%, що пов'язано зі зменшенням чистого доходу від реалізації продукції більшими темпами ніж зміни витрат;

– аналіз використання ресурсів підприємства показав, що: погіршилось використання окремих ресурсів підприємства

– аналіз використання ресурсів підприємства показав, що: погіршилось використання окремих ресурсів підприємства: фондівдача по продукції зменшилась на 42,9% по продукції, та по прибутку на 40,99%, що пов'язано зі більшими темпами зменшення прибутку від основної операційної діяльності ніж середньорічної вартості основних засобів підприємства; але й покращилось використання ресурсів підприємства: спостерігається зменшення продуктивності праці на 30,51%, що негативно характеризує використання трудових, матеріальних ресурсів підприємства та його оборотного капіталу й операційну діяльність підприємства.

2. Аналіз фінансового стану та ліквідності балансу підприємства за 2020-2021 рр. показав:

– збільшення валюта балансу на кінець 2020 року порівняно з початком має зменшення на 29,0 %. В 2021 році відбулося збільшення валюти балансу на кінець року в порівнянні з початком на 43 %, що свідчить про значне розширення підприємством його діяльності, ніж характеризується попередньо позитивне. Середнього річного значення валюти балансу на 1,01 разів, що супроводжувалась зменшенням чистого доходу від реалізації продукції на 25% та фінансового результату до оподаткування на 38%, що свідчить про негативні зміни в динаміці валюти балансу;

– активи на кінець звітного року порівняно з початком року збільшились на 14984,1 тис.грн. або на 42,57%. Це відбулось за рахунок збільшення оборотних активів на 18256,7 тис.грн. або на 71,56%. Також відбулось зменшення необоротних активів на 33,79%. На кінець звітного року відбулись наступні зміни в структурі активів підприємства: збільшилась питома вага оборотних активів та відповідно зменшилась на 14,74% до активів підприємства.

– джерела формування активів підприємства збільшились на 14984,10 тис. грн., або на 42,57%. Це відбулось за рахунок збільшення поточних зобов'язань і забезпечень на 14830,60 тис. грн., або на 54,12%, та власного капіталу на 153,50 тис. грн., або на 1,97%, довгострокові зобов'язання і забезпечення у звітному періоді були відсутні. В структурі джерел формування активів підприємства в попередньому році найбільшу питому вагу займали поточні зобов'язання і забезпечення 77,85%, питома вага власного капіталу склала 22,15%. У звітному році відбулись наступні зміни в структурі джерел формування активів підприємства: збільшилась питома вага поточних зобов'язань і забезпечень до 84,15 %, та зменшилась питома вага власного капіталу до 15,85 % п., довгострокові зобов'язання і забезпечення у звітному періоді відсутні.

– продовж двох років підприємство мало власний оборотний капітал для покриття запасів. Тому на початок попереднього року фінансова ситуація є не стійкою, і на кінець попереднього року вона залишається теж не стійкою, а на кінець звітного року ситуація погіршується і є кризовою, що дозволяє зробити

висновок про фінансову не стійкість підприємства на ринку та негативні зміни у його діяльності.

– відносні показники фінансової стійкості підприємства не відповідають нормативним значенням та мають тенденцію до зменшення, що негативно впливає на фінансових стан на кінець 2021 р.;

– баланс підприємства за отриманими відносними показниками ліквідності не є ліквідним. Тому, що всі коефіцієнти ліквідності підприємства не знаходяться в межах нормативних значень, що свідчить про неплатоспроможність підприємства погасити або покрити свої поточні зобов'язання. Підприємству необхідно застосовувати заходи, щодо підвищення його ліквідності та платоспроможності, інакше це може привести до його банкрутства.

3. Аналіз ділової активності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2022 рр.показав:

– рух грошових коштів зменшився на -25,16%. При цьому відбулось збільшення середнього розміру авансованого капіталу на 0,77% та зменшення збитку до оподаткування на 38,44%. Тобто можна зробити висновок «золоте правило економіки підприємств» не виконується;

– кількість набраних балів підприємством за результатами проведеної оцінки склала 110 балів. Такий позичальник відноситься до класу «Д» – повний ризик. Тобто – фінансова діяльність незадовільна і є збитковою; показники не відповідають установленим значенням, кредитна операція не забезпечена ліквідною заставою (або безумовною гарантією), ймовірності виконання зобов'язань позичальником / контрагентом банку практично немає.

3. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ВОЗНЕСЕНСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД»

3.1. Організація обліку на підприємстві

Облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» представлений такими видами обліку: оперативний, фінансовий, статистичний, податковий. Оперативний облік здійснюється безпосередньо на складах та в цехах підприємства робітниками, робота яких перевіряється 1 раз у 2 тижні менеджерами. Статистичний, фінансовий та податковий облік здійснюється безпосередньо у відділі бухгалтерії й узагальнюється у формах статистичної, фінансової та податкової звітності, яка передбачена законодавством для суб'єкта підприємницької діяльності малого бізнесу.

Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» регламентується законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 16 «Витрати». Ведення бухгалтерського обліку на в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» регулюється Наказом про облікову політику. В наказі обумовлені певні особливості бухгалтерського обліку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод», як суб'єкту підприємницької діяльності та малого бізнесу. Роботу бухгалтерської служби визначає положення «Про бухгалтерську службу підприємства:

I. Загальні положення.

1. Бухгалтерський облік являє собою процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства. Відділ бухгалтерії – це самостійний структурний підрозділ на правах відділу, підпорядковується керівнику підприємства, приймає участь у роботі усіх підрозділів підприємства та виконує облікові та контрольні функції.

2. Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» здійснюється відділом бухгалтерії, яка діє на засадах самостійного структурного підрозділу підприємства.

3. Чисельність працівників бухгалтерської служби визначаються штатним розкладом.

4. Бухгалтерія в своїй діяльності керується Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, нормативними та законодавчими актами з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, Положенням про бухгалтерську службу.

5. Бухгалтерську службу очолює головний бухгалтер, який призначається і звільняється з посади наказом керівника ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

II. Мета і завдання діяльності бухгалтерської служби.

1. Метою діяльності бухгалтерії є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та про рух грошових коштів.

2. До основних завдань бухгалтерської служби входить ведення бухгалтерського обліку підприємства, організація обліку фінансово-господарської діяльності, здійснення контролю за збереженням власності, правильним використанням грошових коштів і матеріальних ресурсів, складання звітності.

III. Функції бухгалтерської служби.

Основна функція бухгалтерської служби – ведення бухгалтерського обліку в розрізі господарських засобів та джерел їх утворення на основі натуральних вимірників в грошовому виразі шляхом суцільного, безперервного та взаємозв'язаного відображення у відповідних носіях інформації та організація бухгалтерського обліку, реалізується за такими складовими:

– облік доходів підприємства;

- облік касових операцій;
- облік грошових коштів на рахунках ;
- облік розрахунків по заробітній платі;
- облік розрахунків з бюджетом та позабюджетними соціальними фондами;
- облік розрахунків у порядку планових платежів;
- облік розрахунків з підзвітними особами;
- облік розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами;
- облік необоротних активів;
- облік запасів та МШП;
- облік витрат діяльності;
- облік власного капіталу;
- облік результатів виконання планових показників;
- складання і подання звітності до відповідних органів;
- організація проведення інвентаризації;
- організації технології облікового процесу (облікових номенклатур, носіїв облікової інформації, графіків руху носіїв облікової інформації, архіву звітності тощо);
- організація контролю за фінансово-господарською діяльністю установи;
- організація забезпечення бухгалтерського обліку;
- організація розвитку бухгалтерського обліку.

IV. Права і обов'язки.

1. Вимагати від структурних підрозділів підприємства та окремих посадових осіб своєчасного відповідно до графіків руху носіїв облікової інформації подання оформлених відповідним чином матеріалів (планів, звітів, табелів, довідок тощо).

2. Не приймати до виконання і оформлення документів за операціями, які порушують діюче законодавство і встановлений порядок приймання, оприбут-

кування, зберігання та витрачання грошових коштів, обладнання, матеріальних і інших цінностей.

3. Надавати керівництву підприємства пропозиції про покарання осіб, які є винними у недоброякісному оформленні і складанні документів, несвоєчасній передачі їх для відображення на рахунках бухгалтерського обліку та відображенні в документах недостовірної інформації.

4. Здійснення зв'язку з іншими організаціями за запитаннями, що входять до компетенції бухгалтерії.

V. Відповідальність.

1. Всю повноту відповідальності за якість та своєчасність виконання покладених на бухгалтерію даним Положенням задач і функцій несе головний бухгалтер.

2. Ступінь відповідальності інших працівників бухгалтерії встановлюється посадовими інструкціями.

VI. Взаємовідносини.

1. З усіма структурними підрозділами щодо питань забезпечення процесу бухгалтерського обліку оперативною інформацією.

2. З кадровим підрозділом – за питанням відбору кадрів в бухгалтерію, по формуванню інформації щодо особового складу установи.

3. З відділом матеріально-технічного постачання – з питань інформаційної бази по надходженню товарно-матеріальних цінностей.

4. З юридичним відділом – з питань регулювання фактів матеріальної, адміністративної та інших видів відповідальності, підготовки юридичних документів, договорів та контрактів.

VII. Організація роботи.

1. Бухгалтерський підрозділ підприємства працює відповідно до Правил внутрішнього трудового розпорядку установи.

2. Робочий час працівників бухгалтерії нормований в межах п'ятиденного робочого тижня з встановленими термінами (часовими) – з 9:00 до 18:00 з перервою трудового дня з 12:30 до 13:30.

Веденням обліку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» займається відділ бухгалтерії, структура якого приведена на рис. 3.1.

Рис. 3.1 – Структура відділу бухгалтерії в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

Для досягнення своєчасності, повноти, точності обліку кожен з працівників відділу повинен виконувати поставлені перед ним завдання. На підприємстві ТОВ «Вознесенський коньячний завод» у відділі бухгалтерії також діє лінійно-функціональна структура управління.

Керівнику підприємства підпорядковується головний бухгалтер, якому в свою чергу підпорядковуються два бухгалтери – з основної операційної діяльності та бухгалтер по розрахунках з дебіторами та кредиторами.

До обов'язків головного бухгалтера відносять:

4. Забезпечення ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, встановлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», з урахуванням особливостей діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних.

5. Організація роботи бухгалтерської служби, контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

6. Вимагання від підрозділів, служб та працівників забезпечення неухильного дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

7. Вживання всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та збереження оброблених документів, регістрів і звітності протягом встановленого терміну.

8. Забезпечення складання на основі даних бухгалтерського обліку фінансової звітності підприємства, підписання її та подання в установлені строки користувачам.

9. Здійснює заходи щодо надання повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

10. Бере участь у підготовці та поданні інших видів періодичної звітності, які передбачають підпис головного бухгалтера, до органів вищого рівня у відповідності з нормативними актами, затвердженими формами та інструкціями.

11. За погодженням з власником (керівником) підприємства забезпечує перерахування податків та зборів, передбачених законодавством, проводить розрахунки з іншими кредиторами відповідно до договірних зобов'язань.

12. Здійснює контроль за веденням касових операцій, безготівкових розрахунків, раціональним та ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

13. Бере участь у проведенні інвентаризаційної роботи на підприємстві, оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів підприємства.

14. Організує роботу з підготовки пропозицій для керівника ТОВ «Вознесенський коньячний завод» щодо:

– визначення облікової політики підприємства, внесення змін до обраної облікової політики, вибору форми бухгалтерського обліку з урахуванням діяльності підприємства і технології оброблення облікових даних;

– розроблення системи і форм внутрішньогосподарського (управлінського) обліку та правил документообігу, додаткової системи рахунків і реєстрів аналітичного обліку, звітності і контролю господарських операцій;

– визначення прав працівників на підписання первинних та зведених облікових документів;

– вибору оптимальної структури бухгалтерської служби та чисельності її працівників, підвищення професійного рівня бухгалтерів, забезпечення їх довідковими матеріалами;

– поліпшення системи інформаційного забезпечення управління та шляхів проходження обробленої інформації до виконавців;

– впровадження автоматизованої системи оброблення даних бухгалтерського обліку з урахуванням особливостей діяльності підприємства чи удосконалення діючої;

– забезпечення збереження майна, раціонального та ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, залучення кредитів та їх погашення.

15. Керує працівниками бухгалтерського обліку підприємства та розподіляє між ними посадові завдання та обов'язки.

16. Знайомить цих працівників із нормативно-методичними документами та інформаційними матеріалами, які стосуються їх діяльності, а також із змінами в чинному законодавстві.

Обов'язки бухгалтера по розрахунковим операціям:

1. Обробляти та аналізувати інформацію стосовно виконання покупцями та замовника умов діючих договорів.

2. Вести бухгалтерського обліку з дебіторами за роботи, товари, послуги та складати відповідної бухгалтерської звітності.

3. Обробляти банківських документів стосовно розрахунків дебіторів.
4. Приймати та контролювати первісну документацію від покупців та замовників.
5. Забезпечувати керівництво інформацією відносно положення справ по існуючим дебіторам.
6. Здійснювати операції по прийому, обліку, видачі і зберіганню грошових коштів і інших грошових коштів з обов'язковим дотриманням правил, що забезпечують їх збереження.
7. Отримувати по оформленим відповідно до встановленого порядку документах грошові кошти або оформлювати їх для здобуття безготівковим дорогою в установах банку для виплати робітником і службовцем заробітної плати, премій, оплати відряджень і інших витрат.
8. Вести на основі прибуткових і витратних документів касову книгу, звіряти фактичну наявність грошових сум і цінних паперів з книжковим залишком.
9. Складати касову звітність.
10. Здійснювати готівкові та безготівкові розрахунки в установленому порядку з організаціями та фізичними особами при оплаті робіт і послуг підприємства.

Для чіткої організації і планування роботи, а також раціонального розподілу праці на підприємстві розробляються посадові інструкції на кожну посаду, передбачену штатним розкладом.

Посадова інструкція головного бухгалтера складена в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відповідно до вимог чинного законодавства України.

В ТОВ «Вознесенський коньячний завод» застосовується автоматизована форма обліку (рис. 3.2).

Працівники відділу бухгалтерії також застосовують для обробки інформації наступні програми: MS Word, MS Excel. У програмі MS Word в основному створюється і редагуються текстові документи та звіти. В цьому форматі

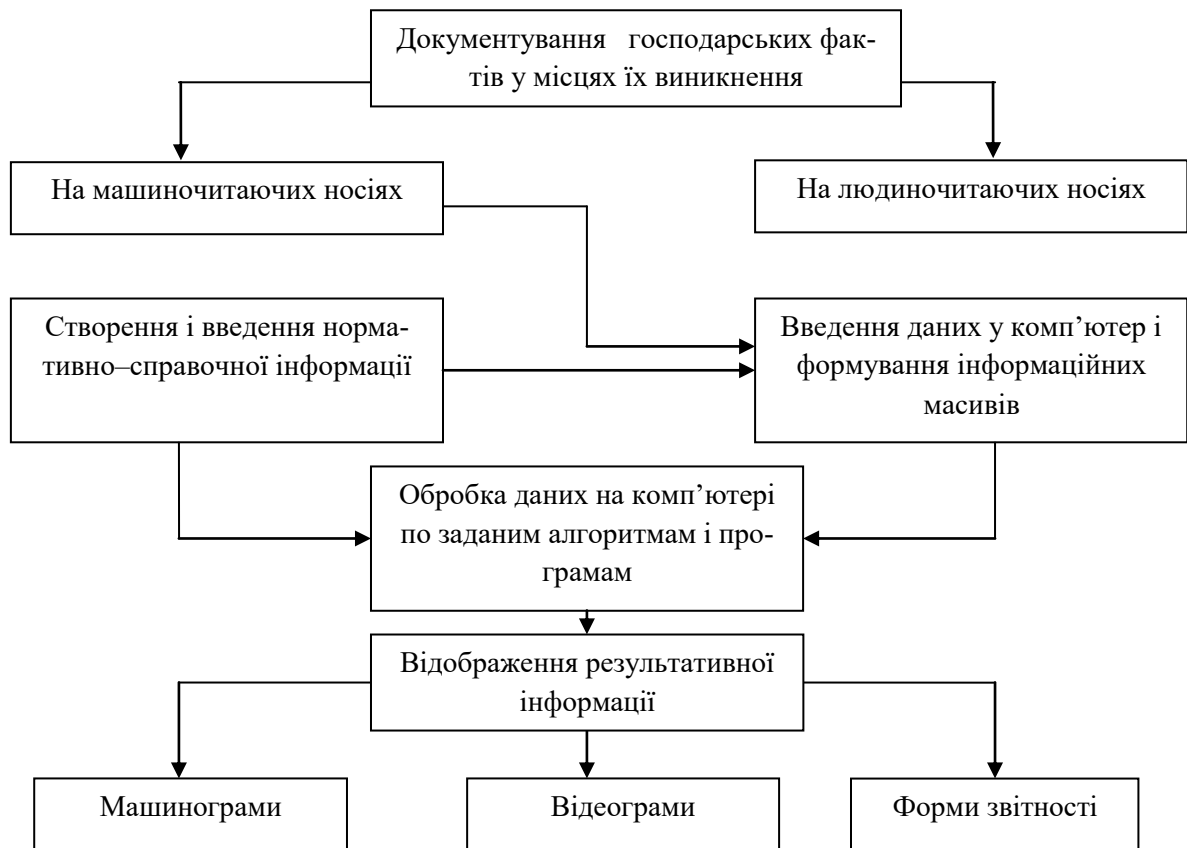

Рис. 3.2 – Схема автоматизованої форми ведення бухгалтерського обліку, яка використовується в ТОВ «Вознесенський коньячний завод»

працівники відділу отримують інформацію від інших підрозділів, керівництва. У програмі MS Excel складаються різноманітні таблиці для подальших обчислень, дозволяє вирішувати завдання і тому є поширеною програмою в усіх підрозділах в ТОВ «Вознесенський коньячний завод».

Таким чином, відділ бухгалтерії працює згладжено завдяки новим автоматизованим технологіям, програмним забезпеченням та кваліфікованими працівниками відділу. Більша частина завдань, покладених на відділ бухгалтерії вирішується на більш якісному рівні та з використанням меншого часу завдяки комп'ютерним технологіям та інтегрованих на ньому програм.

3.2. Фінансовий облік доходів діяльності підприємства

Облік діяльності на підприємстві ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться згідно чинного законодавства, інструкціям, нормативно-правовим актам органів державної влади і місцевого самоврядування, матеріалам фінансових та податкових органів з організації бухгалтерського обліку та складання звітності, НП(С)БО 1, П(С)БО 15, а також інших документів, які регулюють господарсько-фінансову діяльність товариства.

Операційною діяльністю ТОВ «Вознесенський коньячний завод» є випуск продукції дистиляції, ректифікації та змішування спиртових напоїв, а саме вин та бренді.

В табл. 3.1. представлена кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації продукції за Формою №2 «Звіт про фінансові результати» фінансової звітності малого підприємства, яким є ТОВ «Вознесенський коньячний завод» у 2021 р.

Таблиця 3.1 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації готової продукції у ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за Формою №2*

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн
	Дебет	Кредит	
1.Відображено дохід від реалізації продукції	36	701	25135,1
2. Відображено ПДВ із суми виручки від реалізації готової продукції	701	643	4189,2
3. Відображено податкові зобов'язання	643	641	4189,2
4. Списано доходи від реалізації готової продукції за вирахуванням ПДВ на фінансовий результат	701	791	20945,9

* сформовано на підставі фінансової звітності підприємства [48]

На рахунку 71 «Інший операційний дохід» в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

До складу інших операційних доходів в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» включаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), зокрема: дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках, дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття тощо.

В 2020 та в 2021 р.р. ТОВ «Вознесенський коньячний завод» не отримало доходів від іншої операційної діяльності.

Для визначення фінансового результату діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» порівнюють доходи звітного періоду і витрати, пов'язані з одержанням цих доходів. Для обліку результатів діяльності в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» використовують рахунок 79 «Фінансові результати», який використовується для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства. Рахунок 79 «Фінансові результати» в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» має такі субрахунки: 791 «Фінансові результати операційної діяльності», 793 «Результат іншої діяльності». На рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)» списується сальдо рахунку 79 «Фінансові результати» при його закритті.

Кореспонденція рахунків з обліку закриття рахунків доходів та формування фінансових результатів в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» наведена в табл. 3.2.

Облік нерозподіленого прибутку або непокритих збитків ТОВ «Вознесенський коньячний завод» поточного і минулих років, а також використаною в поточному році прибутку ведеться на рахунку 44.

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» отримало прибуток від діяльності, яка складала основну та іншу операційну (табл. 3.3).

Таблиця 3.2 – Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів за Формою №2 в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2021 р.

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн.
	Дебет	Кредит	
1. Віднесено на результат основної діяльності :			
– собівартість реалізації	791	901	18177,6
– адміністративні витрати	791	92	-
– витрати на збут	791	93	-
– інші операційні витрати	791	94	2533,1
2. Віднесено на результат операційної діяльності доходи:			
– доходи від реалізації	701	791	20945,9
– інші операційні доходи	71	791	-
3. Віднесено на фінансовий результат іншої діяльності:			
– інші витрати	793	97	-
– інші доходи	74	793	-

* сформовано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

Таблиця 3.3 – Кореспонденція рахунків по рахунку 44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)» за Формою №2 в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» в 2021 р.

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн.
	Дебет	Кредит	
1. Списано фінансовий результат (чистий прибуток)	791	441	153,5

* сформовано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

У Формі №1 «Баланс» рядок 1420 та Форма № 2 «Звіт про фінансові результати» фінансової звітності малого підприємства – ТОВ «Вознесенський коньячний завод» відображається результати обліку доходів та фінансових результатів діяльності (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Відображення фінансових результатів у фінансових формах звітності в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» у 2021 р.

Форма звітності	Код рядку	Назва рядку	Сума, тис. грн.
Форма №1 «Баланс»	1420	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) – на кінець року	851,6

Форма звітності	Код рядку	Назва рядку	Сума, тис. грн.
Форма №2 «Звіт про фінансові результати»	2000	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	20945,9
	2120	Інші операційні доходи	-
	2240	Інші доходи	-
	2280	Разом доходи	20945,9
	2050	Собівартість реалізованої продукції	18177,6
	2180	Інші операційні витрати	2533,1
	2270	Інші витрати	48,0
	2285	Разом витрати	20758,7
	2290	Фінансовий результат до оподаткування	187,2
	2300	Податок на прибуток	33,7
	2355	Чистий прибуток (збиток)	153,5

* сформовано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

3.3. Фінансовий аналіз доходів та формування фінансових результатів діяльності підприємства

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства здійснюють за допомогою даних форм № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

Для аналізу фінансового результату діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» та доходів підприємства до оподаткування складемо аналітичні табл. 3.5-3.6 за методичним підходом [10].

З табл. 3.5 видно, що фінансовий результат до оподаткування, як у звітному, так і в попередньому році був прибутковим, який зменшився на 116,20 тис.грн., або на 38,44%, це відбулось за рахунок зменшення прибутку від реалізації продукції на 2437,60 тис.грн., або на 46,82%. Позитивний вплив здійснило зменшення збитку від іншої операційної діяльності на 2368,7 тис.грн., або на 48,32%, а також від результатів іншої діяльності на 48 тис.грн.

Таблиця 3.5 – Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021 рр.*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	2020 рік		2021 рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Фінансовий результат від реалізації продукції	2000-2050-2130-2150	5205,9	1711,9	2768,3	1478,79	-2437,6	-46,82
2. Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	2120-2180	-4901,8	-1611,9	-2533,1	-1353,15	2368,7	-48,32
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	2190(2195)	304,1	x	235,2	x	-68,9	-
4. Фінансовий результат від інвестиційної та фінансової діяльності	2200+2220-2250-2255	-	-	-	-	-	-
5. Фінансовий результат іншої діяльності	2240-2270	-	-	-48	-25,64	-48	-
6. Фінансовий результат до оподаткування	2290(2295)	304,1	100	187,2	100	116,2	38,44

* розраховано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

В структурі фінансового результату до оподаткування як в попередньому, так і у звітному році, формувався за рахунок прибутку від реалізації продукції та збитку від іншої операційної фінансової, та інвестиційної та іншої діяльності.

З табл. 3.6 видно, що фінансовий результат від основної операційної діяльності, як у попередньому, так і у звітному році був прибутковим, який зменшився на 2437,6 тис.грн., або на 46,82%, що є негативним. Це відбулось за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації продукції на 7042,2 тис.грн. або на 26,16%, та зменшення собівартості реалізованої продукції на 4604,6 тис.грн, або на 25,16%.

Таблиця 3.6 – Аналіз доходів та формування фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021 рр.*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	2020 рік, тис. грн.	2021 рік, тис. грн.	Відхилення	
				тис. грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	27988,10	20945,90	-7042,2	-25,16
2. Собівартість реалізованої продукції	2250	22782,2	18177,6	-4604,6	-20,21
3. Адміністративні витрати	2130	-	-	-	-
4. Витрати на збут	2150	-	-	-	-
5. Фінансовий результат від основної операційної діяльності	2000-2050-2130-2150	5205,9	2768,3	-2437,6	-46,82

* розраховано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

Як у звітному, так і в попередньому році від основної операційної діяльності формувався лише за рахунок чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартості від реалізованої продукції.

Для аналізу формування доходів та фінансового результату від інших видів діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» до оподаткування складемо аналітичні табл. 3.7-3.9 за методичним підходом [10].

З табл. 3.7 видно, що фінансовий результат від іншої операційної діяльності був збитком, який у звітному році порівняно з попереднім роком зменшився на 2368,7 тис.грн. або на 48,32%. Це відбулось за рахунок зменшення інших операційних витрат. Як у звітному, так і в попередньому році фінансовий результат формувався лише за рахунок інших операційних витрат.

У зв'язку з тим, що підприємство не здійснювало інвестиційну діяльність, тому її аналіз не проводиться.

З табл. 3.8 видно, що в попередньому році підприємство не здійснювало іншу діяльність, а у звітному році мало лише інші витрати, тому фінансовий результат є збитком.

Таблиця 3.7 – Детальний аналіз доходів та формування фінансових результатів від іншої операційної діяльності
ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021 рр.*

Показники	2020 рік				2021 рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Операційна оренда активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Операційна курсова різниця	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Реалізація інших необоротних активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Штрафи, пені, неустойки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Інші операційні доходи і витрати, в тому числі:	-	4901,80	-4901,80	100,00	-	2533,10	-2533,10	100,00	2368,70	-48,32
– відрахування до резерву сумнівних боргів	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
– непродуктивні витрати і втрати	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
Всього фінансовий результат від іншої операційної діяльності	-	4901,80	-4901,80	100,00	-	2533,10	-2533,10	100,00	2368,70	-48,32

* розраховано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

Таблиця 3.8 – Детальний аналіз доходів та формування фінансових результатів від іншої діяльності
ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021 рр.*

Показники	2020 рік				2021 рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Реалізація фінансових інвестицій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Реалізація необоротних активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Реалізація майнових комплексів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Не операційна курсова різниця	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Безоплатно одержані активи	-	x	-	-	-	x	-	-	-	-
6. Списання необоротних активів	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-
7. Інші доходи і витрати	-	-	-	-	-	48	-48	100	-48	100
Всього фінансовий результат від іншої діяльності	-	-	-	100	-	48	-48	100	-48	100

* розраховано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

Для аналізу формування чистого прибутку складемо табл. 3.9, а для аналізу рентабельності основної діяльності підприємства – табл. 3.10.

Таблиця 3.9 – Аналіз формування чистого прибутку

ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021 рр.*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
				абс.	%
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	2290 (2295)	304,1	187,2	-116,9	-38,44
2. Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис.грн.	2300	54,7	33,7	-21	-38,39
3. Чистий прибуток, тис.грн.	2290 (2295)±2300	249,4	153,5	-95,9	-38,45

* розраховано на підставі фінансової звітності підприємства[48]

З табл. 3.9 видно, що, як в попередньому, так і у звітному році підприємство мало чистий прибуток величина якого зменшилась на 95,9 тис.грн., або на 38,45%. Це відбулось за рахунок зменшення прибутку до оподаткування на 116,9 тис.грн. або 38,44%., що є негативним, та витрат з податку на прибуток на 21 тис.грн., або на 38,39%.

Таблиця 3.10 – Аналіз рентабельності виробництва ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021 рр.*

Показники	Алгоритм розрахунку	2020 рік	2021 рік	Абс.відхил.
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	форма№2 р.2290 (2295)	304,10	187,20	-116,90
2. Середня річна вартість основних засобів, тис.грн.	форма№1 р.1010*	7613,95	8036,35	422,40
3. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	форма№1 р.1195*	33818,00	34641,45	823,45
4. Загальна величина виробничих фондів підприємства, тис. грн..	р. 2 + р. 3	44171,45	48211,35	4039,90
5. Рентабельність виробництва, %	р.1: р.4·100%	0,69	0,39	-0,30

* розраховано на підставі фінансової звітності підприємства [48]

$$R \text{ звіт} = (\text{ФР попер} / (\text{ОЗ попер} + \text{ОбК попер})) * 100 = (304,1 / (7613,95 + 33818)) * 100 = 0,74$$

1. Вплив фінансового результату до оподаткування:

$$\Delta R (\text{ФР}) = (\text{ФР звіт} / (\text{ОЗ попер} + \text{ОбК попер})) * 100 - (\text{ФР попер} / (\text{ОЗ попер} + \text{ОбК попер})) * 100 = (187,20 / (7613,95 + 33818)) * 100 - (304,1 / (7613,95 + 33818)) * 100 = -0,28$$

2. Вплив середньої річної вартості основних засобів:

$$\Delta R (\text{ОС}) = (\text{ФР звіт} / (\text{ОЗ звіт} + \text{ОбК попер})) * 100 - (\text{ФР звіт} / (\text{ОЗ попер} + \text{ОбК попер})) * 100 = (187,2 / (8036,35 + 33818)) * 100 - (187,2 / (7613,95 + 33818)) * 100 = -0,01$$

3. Вплив середньої річної вартості оборотних коштів:

$$\Delta R (\text{ОбК}) = (\text{ФР звіт} / (\text{ОЗ звіт} + \text{ОбК звіт})) * 100 - (\text{ФР звіт} / (\text{ОЗ звіт} + \text{ОбК попер})) * 100 = 0,44 - (187,2 / (8036,35 + 33818)) * 100 = 0,44 - 0,45 = -0,01$$

$$\text{Перевірка: } \Delta R = \Delta R (\text{ФР}) + \Delta R (\text{ОС}) + \Delta R (\text{ОбК}) = -0,28 - 0,01 - 0,01 = -0,3$$

З табл. 3.10 видно, що рентабельність виробництва в звітному році порівняно з попереднім зменшилась на 0,3%п. Це відбулось під впливом наступних чинників:

– зменшення збитку до оподаткування на 116,9 тис.грн., здійснило негативний вплив та зменшило рентабельність виробництва на 0,28%п.

– збільшення середньої річної вартості основних засобів на 422,4 тис.грн. здійснило позитивний вплив та збільшило рентабельність виробництва на 0,005% п.

– збільшення середньої річної вартості оборотних коштів на 823,45 тис.грн., здійснило позитивний вплив та збільшило рентабельність виробництва на 0,01% п.

Ці зміни негативно характеризують діяльність підприємства.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі досліджено особливості організації бухгалтерського обліку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» та фінансового обліку і аналізу доходів діяльності підприємства малого бізнесу і відображення їх у фінансовій звітності:

1. Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 липня 1999 р. (зі змінами та доповненнями), Національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують ведення обліку доходів та фінансових результатів діяльності; досліджено практичні аспекти фінансового обліку формування доходів та фінансових результатів діяльності підприємства на підставі фінансового звіту малого підприємства. Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» забезпечує своєчасне та повне відображення всіх господарських операцій за відповідними рахунками і параметрами та надання необхідної інформації користувачам про стан активів, зобов'язань, результати фінансової діяльності та інших показників.

2. Облікова політика визначена підприємством самостійно і затверджена Наказом. У даному наказі відображена методологія ведення бухгалтерського обліку та надання інформації у фінансових звітах, які відповідають вимогам П(С)БО і найбільше адаптовані до діяльності підприємства. За період, що перевірявся, облікова політика підприємства не змінювалась. На підприємстві застосовується автоматизована форма обліку.

3. В 2021 р. ТОВ «Вознесенський коньячний завод» отримало доходи тільки від основної операційної діяльності. Наведено особливості обліку доходів, кореспонденція їх рахунків та відображення у фінансовій звітності малого підприємства.

4. Фінансовий аналіз доходів та формування фінансових результатів діяльності підприємства свідчить про те, що:

– фінансовий результат до оподаткування, як у звітному, так і в поперед-

ньому році був прибутковим, який зменшився на 38,44%, це відбулось за рахунок зменшення прибутку від реалізації продукції на 46,82%. Позитивний вплив здійснило зменшення збитку від іншої операційної діяльності на 48,32%, а також від результатів іншої діяльності на 48 тис.грн.;

– як у звітному 2021 р., так і в попередньому 2020 р. фінансовий результат від основної операційної діяльності формувався лише за рахунок чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартості від реалізованої продукції;

– фінансовий результат від іншої операційної діяльності був збитком, який у 2021 р. порівняно з 2020 р. зменшився на 48,32% за рахунок зменшення інших операційних витрат. Як у звітному, так і в попередньому році фінансовий результат формувався лише за рахунок інших операційних витрат;

– сума чистого прибутку підприємства в звітному році порівняно з попереднім зменшилась на 38,45% за рахунок зменшення прибутку до оподаткування на 38,44%., що є негативним;

– дослідження показників рентабельності виробництва в звітному році порівняно з попереднім зменшилась на 0,3%п. Це відбулось під впливом наступних чинників: зменшення збитку до оподаткування на 116,9 тис.грн., здійснило негативний вплив та зменшило рентабельність виробництва на 0,28%п., збільшення середньої річної вартості основних засобів на 422,4 тис.грн. здійснило позитивний вплив та збільшило рентабельність виробництва на 0,005% п., збільшення середньої річної вартості оборотних коштів на 823,45 тис.грн., здійснило позитивний вплив та збільшило рентабельність виробництва на 0,01% п., що негативно характеризують діяльність підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідження теоретичних та практичних питань бухгалтерського обліку та економічного аналізу доходів діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод», яке проведено в даній кваліфікаційній роботі, дозволило зробити висновки:

1. В першому розділі роботи досліджено сутність та класифікації доходів діяльності підприємства, особливості їх фінансового обліку, кореспонденція рахунків, списання на фінансові результати діяльності з метою їх формування, та відображення у фінансовій звітності:

– доведено, що в умовах ринкової економіки прибуток є основним фактором для стимулювання та розвитку діяльності підприємства та основою для задоволення матеріальних і соціальних потреб працівників підприємства, тому дослідження визначення сутності та поняття фінансових результатів, що не можливе без дослідження формування доходів діяльності підприємства;

– характеристика, склад, елементи та класифікація доходів, принципи підготовки та вимоги до фінансової звітності регламентуються в Україні Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати від операційної діяльності наведені в П(С)БО 15 «Доход». Розглянути підходи до визначення сутності поняття «доходи» та їх класифікації;

– відповідно до Плану рахунків доходи обліковуються за рахунками та субрахунками 7 класу за окремими видами діяльності та формують фінансові результати відповідного виду діяльності.

2. Проведення фінансово-економічного аналізу діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» у 2021 р. в порівнянні з 2020 р. дозволяє зробити наступний висновок:

– чистий дохід від реалізації продукції має тенденцію до спаду – зменшився на 7042,7 тис.грн. або 25,16%, але витрати від операційної діяльності мають

тенденцію до зменшення: собівартість реалізованої продукції на 4604,6 тис.грн. або 20,21%; інші операційні витрати – на 2368,7 тис.грн. або в 48,32%;

– аналіз витрат на 1 грн. реалізованої продукції показав, що вони зменшились у 2021 році порівняно з 2020 роком на 0,04 коп. або на 0,04%, що пов'язано зі зменшенням чистого доходу від реалізації продукції більшими темпами ніж зміни витрат;

– дослідження показників рентабельності та їх зміни показало, що рентабельність продукції збільшилась на 12,03% пунктів, а рентабельність виробництва – на 0,30% пунктів, що є позитивною тенденцією результативності основної операційної діяльності підприємства;

– аналіз використання ресурсів підприємства показав, що: погіршилось використання окремих ресурсів підприємства

– аналіз використання ресурсів підприємства показав, що: погіршилось використання окремих ресурсів підприємства: фондівдача по продукції зменшилась на 42,9% по продукції, та по прибутку на 40,99%, що пов'язано зі більшими темпами зменшення прибутку від основної операційної діяльності ніж середньорічної вартості основних засобів підприємства; але й покращилось використання ресурсів підприємства: спостерігається зменшення продуктивності праці на 30,51%, що негативно характеризує використання трудових, матеріальних ресурсів підприємства та його оборотного капіталу й операційну діяльність підприємства;

– оцінка ліквідності активів та пасивів балансу показала, що баланс підприємства є абсолютно ліквідним, що позитивно впливає на його фінансовий стан та платоспроможність. Такі висновки підтверджують зміни показників ліквідності, які мають тенденцію до збільшення та значення вище нормативного значення: поточної ліквідності – на 0,11 грн./грн., швидкої ліквідності – на 0,01 грн./грн., абсолютної ліквідності – не має значення, що свідчить проте, що підприємство не забезпечено найбільш ліквідними активами.

3. У третьому розділі досліджено особливості організації бухгалтерського обліку в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» та фінансових облік і аналіз

доходів діяльності підприємства малого бізнесу і відображення їх у фінансовій звітності:

– бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» ведеться згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 липня 1999 р. (зі змінами та доповненнями), Національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують ведення обліку доходів та фінансових результатів діяльності;

– досліджено практичні аспекти фінансового обліку формування доходів та фінансових результатів діяльності підприємства на підставі фінансового звіту малого підприємства. Бухгалтерський облік в ТОВ «Вознесенський коньячний завод» забезпечує своєчасне та повне відображення всіх господарських операцій за відповідними рахунками і параметрами та надання необхідної інформації користувачам про стан активів, зобов'язань, результати фінансової діяльності та інших показників;

– облікова політика визначена підприємством самостійно і затверджена Наказом. У даному наказі відображена методологія ведення бухгалтерського обліку та надання інформації у фінансових звітах, які відповідають вимогам П(С)БО і найбільше адаптовані до діяльності підприємства. За період, що перевірявся, облікова політика підприємства не змінювалась. На підприємстві застосовується автоматизована форма обліку;

– в 2021 р. ТОВ «Вознесенський коньячний завод» отримало доходи тільки від основної операційної діяльності. Наведена кореспонденція їх рахунків та відображення у фінансовій звітності малого підприємства.

– проведено фінансовий аналіз доходів діяльності та формування фінансових результатів, який свідчить про погіршення діяльності підприємством та не ефективне вкладення грошових коштів у 2021 році в порівнянні з 2020 роком та протребує пошуку шляхів вдосконалення діяльності підприємства.

3. Для підвищення ефективності функціонування та збільшення доходів діяльності ТОВ «Вознесенський коньячний завод» пропонуємо проведен-

ня аналізу доходів та формування фінансових результатів діяльності за методикою, наведеною у п. 3.3 кваліфікаційної роботи, а саме:

- аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства; аналіз доходів і формування та динаміки фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності; детальний аналіз формування, динаміки та структури доходів і фінансових результатів від іншої операційної діяльності; аналіз формування чистого прибутку; аналіз рентабельності продукції, аналіз рентабельності виробництва;

- для виявлення та усунення негативних факторів та збільшення впливу позитивних, проводити факторний аналіз формування доходів та фінансових результатів діяльності підприємства за допомогою використання їх адитивної моделі [26, 33];

- Наказом «Про облікову політику на підприємстві» ввести застосування управлінського обліку з метою покращення ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємства;

- застосовувати на підприємстві підхід до організації управлінського обліку – систему бюджетування формування доходів та фінансових результатів діяльності підприємства, який дозволить зробити короткострокове їх планування оперативне управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року № 996–XIV зі змінами. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 1.12.2023 р).
2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку» від 29.12.2000 року № 356 зі змінами. URL: https://minfin.com.ua/taxes/-/!news/nnakminfin_356/nnakminfin_356.html (дата звернення 1.12.2023 р).
3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства Фінансів України» від 27.06.2013 року №635 зі змінами. URL.: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk /publish> (дата звернення 1.12.2023 р).
4. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 року № 2755-VI зі змінами. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/> (дата звернення 1.12.2023 р).
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: від 30.11.99 №1019. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/instrukciya-pro-zastosuvannya-1021038.html> (дата звернення 1.12.2023 р).
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 1.12.2023 р).
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 29.10.1999 року №290, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення 1.12.2023 р.).

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджено наказом Міністерства фінансів від 28 грудня 2000 року №353 зі змінами. URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-17-podatok>. (дата звернення 1.12.2023 р).

9. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291 зі змінами. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/plan-schetov-buhgalterskogo-1021043.html> (дата звернення 1.12.2023 р).

10. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. [3-ге видання, виправлене і доповнене]. 326 с.

11. Абрамчук М.Ю., Гуменна Ю.Г., Тютюнник І.В. Фінансовий облік: конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2018. 395 с.

12. Антонюк О.П. Конспект лекцій з курсу «Аналіз господарської діяльності» для бакалаврів напряму підготовки 6.030509 денної та заочної форми навчання. Одеса, ОНАХТ, 2016. 70 с.

13. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. [3-ге видання, виправлене і доповнене]. 326 с.

14. Атамас П. Й. Прибуток: економічна суть, проблеми визначення та облікового відображення. Академічний огляд. 2014. № 1 (40). С. 5-9.

15. Білик М.Д., Бабіч В.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємств // Бізнес Інформ. 2015. № 4. С. 205-213.

16. Бруханський Р. Ф., Скирпан О. П. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 444 с.

17. Бурлака С.М. Особливості визначення фінансових результатів діяльності підприємств. Управління розвитком. 2013. № 15. 91- 94 с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_15_43 (дата звернення 1.12.2023 р).

18. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник / Ф.Ф. Бутинець та ін.; за ред. Ф.Ф. Бутинця, 8-вид., перероб. та доп. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
19. Верига Ю. А., Гладких Т.В., Орищенко М.М. Фінансовий облік: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 438 с.
20. Воронко О.С., Штепа Н.П. Економічний аналіз: навч. посіб. Львів: «Новий Світ–2000», 2012. 279 с.
21. Грабовецький Б.Є., Шварц І.В. Фінансовий аналіз та звітність: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 281 с.
22. Гудзь Н. В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для ВНЗ. К.: Центр учб. літ., 2016. 424 с.
23. Давидюк Т.В., Манойленко Т.І., Ломаченко Т.І. та ін. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Харків, Видавничий дім «Гельветика», 2016. 318 с.
24. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 340с.
25. Кім Г.Г., Сопко В.В., Ю.Г. Кім. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 480 с.
26. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: Підручник. 3-тє вид. К: Знання, 2008. 487 с.
27. Косова Т.Д., Сіменко І.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 440 с.
28. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: ЦУЛ, 2008. 392 с.
29. Князь С.В., Залуцький В.П., Яворська Н.П. Проблеми обліку доходів та витрат торговельних підприємств. Ефективна економіка. 2017. № 2. С 28-36.
30. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2006. 504 с.
31. Купріна Н.М., Терепенчук В.В. Особливості економічного аналізу фінансових результатів діяльності промислового підприємства. Науковий вісник.

Одеський державний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. Одеса, 2010. №20(121). С. 91–100.

32. Купріна Н.М. Оцінка впливу факторів на зміну рентабельності оборотного капіталу. Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. Дніпропетровськ, 2007. Вип. 228, Т.2. С. 368-373.

33. Купріна Н.М., Терепенчук В.В. Факторний аналіз фінансових результатів від звичайної діяльності промислового підприємства. Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. Дніпропетровськ, 2010. Вип. 266, Т.1. С. 25-36.

34. Кругляк Б.С. Економічний аналіз підприємств: навчальний посібник / Б.С. Кругляк, Т.П. Бондар, О.Б. Зайцева та ін. Хмельницький: Хмельницький державний університет, 2004. 420 с.

35. Крупка Я. Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. Фінансовий облік: підруч. 4-те вид. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.

36. Литвин Б.М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: «Хай-Тек Прес», 2008. 336 с.

37. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. Київ : ЦНЛ, 2005. 528 с.

38. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

39. Овсійчук О.В. Проблеми організації обліку фінансових результатів діяльності підприємства // Управління розвитком. 2013. № 15. С. 142-144 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2013_15_64 (дата звернення 1.12.2023 р).

40. Петришина Н.С., Кнець Ю.О. Методичні основи аналізу фінансових результатів діяльності промислового підприємства // Наука й економіка. 2014. Вип. 2. С. 51-55.

41. Пласкова Н.С. Финансовые критерии оценки результативности бизнеса // Финансы. 2007. № 6. С. 61-63.

42. Слюсаренко В.Є. Практикум з бухгалтерського обліку: навч.-практ. посіб. 2016. 224 с.

43. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навчальний посібник. 3-тє вид. К. : Знання, 2016. 663 с.
44. Чацкіс Ю.Д., Гейєр Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
45. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. Посіб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 312 с.
46. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Кондор, 2005. С. 53-57.
47. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підруч. К.: ЦУЛ, 2008. 566 с.
48. Фінансова та статистична звітність ТОВ «Вознесенський коньячний завод» за 2020-2021рр.
49. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл. / Бутинець Ф.Ф. та ін. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.
50. Купріна Н.М., Чабан Ю.О., Галушкіна А.А., Манолій А.Ю. Факторний аналіз формування фінансових результатів підприємства в системі оцінки результативності діяльності // Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. С. 524–528.
51. Галушкіна А.А., Кучеренко О.В. Особливості аналізу доходів діяльності підприємств харчової промисловості в сучасних умовах // Матеріали ХІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених і студентів “Економічні проблеми модернізації та інвестиційно-інноваційного розвитку аграрних підприємств”, в Дніпровського державного аграрно-економічного університету 27-28 квітня 2023 року. С.85-87.
52. Білоусова І., Галушкіна А. Теоретичні аспекти обліку доходів та фінансових результатів діяльності підприємства // Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді. Матеріали ІV Всеукраїнської

студентської науково-практичної конференції 20-21 жовтня 2022 року. Одеса:
Одеський національний технологічний університет, 2022. С. 28-30.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ РАХУНКІВ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ

ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА [35, 37]

Таблиця А.1 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від іншої операційної діяльності

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Визнання доходу від реалізації іноземної валюти	31,70	711
2	Визнання доходу від отриманих штрафів, пені, неустойки	31,37	715
3	Визнання доходу від списання кредиторської заборгованості	31,30	717
4	Заборгованість дебіторів, тобто за іншими операціями, яка забезпечена вексями	34	719
5	Інший операційний дохід від покупців та замовників, крім заборгованості, яка забезпечена вексями	361	719
6	Дохід від реалізації інших оборотних активів	37	712
7	Дохід від операційної оренди активів	37	713
8	Дохід від операційної курсової різниці	37	714
9	Сума в порядку закриття рахунків обліку інших операційних витрат	71	793

Таблиця А.2 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від участі в капіталі

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Відображення доходу від інвестицій в асоційовані підприємства, від спільної діяльності, від інвестицій в дочірні підприємства	14	721
2	Списання суми доходу – кредитове сальдо (в порядку закриття рах. №72 «Дохід від участі в капіталі») на фінансові результати	721	792

Таблиця А.3 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від іншої фінансової діяльності

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Відображається виникнення (збільшення) іншої довгострокової дебіторської заборгованості, яка не обліковується на субрах. №161,162	183	733
2	Зменшення вартості негативного гудвілу при визнанні доходу	192	733
3	Надходження грошових коштів до каси, на рахунки в банках, отримання векселя за продані товари (роботи, послуга тощо), придбання (надходження) еквівалентів грошових коштів	30,31,34, 35	733
4	Інші доходи від фінансових операцій, доходів майбутніх періодів; погашення, списання заборгованості постачальниками;	60,63,67, 68	733
5	Списання суми в порядку закриття рахунку №73 «Інші фінансові доходи» на фінансові результати»	73	793

Таблиця А.4 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від іншої діяльності

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
1	Дохід від реалізації необоротних активів	10,11,12	742
2	Одержані векселі за продані товари (роботи, послуги)	34	746
3	Повернені невикористані суми цільового фінансування і цільових надходжень	48	741
4	Погашення заборгованості та витрачання коштів страхування на підприємстві	65	74
5	Погашення, списання довгострокових зобов'язань з оренди	53	741
6	Списання суми доходів в порядку закриття рахунку №74 «Інші доходи» на фінансові результати	74	793

ДОДАТОК Б

ПОРЯДОК ЗАПОВНЕННЯ «ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)» І ВІДПОВІДНІСТЬ РЕГІСТРІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РЯДКАМ ФОРМИ №2*

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Примітка
Розділ І. Фінансові результати			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Обороти за Дт субрах. 701, 702 і 703 з Кт субрах. 791 мінус оборот за Кт субрах. 704 з Дт субрах. 791	Відображають чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг, тобто дохід (виручку) від реалізації за вирахуванням: — наданих знижок; — вартості повернених раніше проданих товарів; — непрямих податків (ПДВ, акцизного податку); — інших податків і зборів, що сплачуються з обороту; — доходів, які за договорами належать комітентам
Собівартість реалізованої продукції	2050	Обороти за Кт субрах. 901, 902, 903 з Дт субрах. 791	Відображають виробничу собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) та/або собівартість реалізованих товарів. Показник наводять у дужках
Валові:			
прибуток	2090	Ряд. 2000 - ряд. 2050	Додатний результат
збиток	2095		Від'ємний результат. Наводять у дужках
Інші операційні доходи	2120	Обороти за Дт рах. 71 з Кт субрах. 791 Ряд. 2120 ≥ ряд. 2121 + ряд. 2122 + ряд. 2123	Відображають суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а саме дохід від: — операційної оренди активів (якщо оренда не є основним видом діяльності); — операційних курсових різниць; — відшкодування раніше списаних активів; — роялті; — реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), — списання кредиторської заборгованості;

Продовження Додатку Б

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Примітка
Додатковий рядок (Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю)	2121	Обороти за Кт субрах. 710 (крім доходу від первісного визнання біологічних активів і сільгосппродукції)	Наводять дохід від зміни вартості активів (інвестиційної нерухомості, біологічних активів тощо), які оцінюються за справедливою вартістю (у тому числі з ряд. 2120). Не бере участі в розрахунку фінансового результату
Додатковий рядок (Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції)	2122	Обороти за Кт субрах. 710 з Дт рах. 23 (у частині доходів від первісного визнання біологічних активів і сільгосппродукції)	Відображають дохід від первісного визнання біологічних активів і сільгосппродукції, одержаних у результаті сільськогосподарської діяльності (у тому числі з ряд. 2120). Не бере участі в розрахунку фінансового результату
Додатковий рядок (Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування)	2123	Обороти за Кт рах. 71 з Дт субрах. 481	Показують окремо дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування відповідно до ПКУ (у тому числі з ряд. 2120). Не бере участі в розрахунку фінансового результату
Адміністративні витрати	2130	Обороти за Кт рах. 92 з Дт субрах. 791	Відображають загальногосподарські витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства. Показник наводять у дужках
Витрати на збут	2150	Обороти за Кт рах. 93 з Дт субрах. 791	Наводять витрати підприємства, пов'язані з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), — витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції реклами, доставку продукції тощо.
Інші операційні витрати	2180	Обороти за Кт рах. 94 з Дт субрах. 791	У цьому рядку відображають: — собівартість реалізованих виробничих запасів, необоротних активів, утримуваних для продажу, і груп вибуття; — відрахування на створення резерву сумнівних боргів і суми списаної понад резерв безнадійної дебіторської заборгованості; — втрати від операційних курсових різниць; — втрати від знецінення запасів; — визнані економічні (фінансові) санкції; — відрахування на забезпечення майбутніх операційних витрат; — інші витрати, що виникають у процесі операційної діяльності

Продовження Додатку Б

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Примітка
Інші операційні витрати (продовження)	2180	Обороти за Кт рах. 94 з Дт субрах. 791	підприємства (крім витрат, які включають до собівартості продукції, товарів, робіт, послуг). Показник наводять у дужках
		Ряд. 2180 \geq ряд. 2181 + ряд. 2182	
Додатковий рядок (Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю)	2181	Обороти за Дт субрах. 940 (крім витрат від первісного визнання біологічних активів і сільгосппродукції)	Відображають витрати від зміни вартості активів (інвестнерухомості, біологічних активів), які оцінюються за справедливою вартістю Показник наводять у дужках. Не бере участі в розрахунку фінансового результату
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	Ряд. 2090 + ряд. 2120	Додатний результат
збиток	2195	- ряд. 2130 - ряд. 2150 - ряд. 2180 або ряд. 2120 - ряд. 2095 - ряд. 2130 - ряд. 2150 - ряд. 2180	Від'ємний результат. Наводять у дужках
Дохід від участі в капіталі	2200	Обороти за Дт рах. 72 з Кт субрах. 792	Відображають дохід, отриманий від інвестицій в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведуть за методом участі в капіталі
Інші фінансові доходи	2220	Обороти за Дт рах. 73 з Кт субрах. 792	Наводять дивіденди, проценти та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі)
Інші доходи	2240	Обороти за Дт рах. 74 з Кт субрах. 793 Ряд. 2240 \geq ряд. 2241	У цьому рядку відображають дохід від: — реалізації фінансових інвестицій; — неопераційних курсових різниць; — зміни балансової вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю (крім підприємств, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами). Також тут наводять інші доходи, що виникають у процесі господарської діяльності, але не пов'язані з операційною діяльністю підприємства
Додатковий рядок (Дохід від благодійної допомоги)	2241	Обороти за Кт рах. 74 з Дт субрах. 483	Відображають окремо дохід від отриманої у вигляді грошових коштів (товарів, робіт, послуг) благодійної допомоги, яка відповідно до законодавства звільняється від обкладення ПДВ (у тому числі з ряд. 2240). Не бере участі в розрахунку фінансового результату

Продовження Додатку Б

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Примітка
Фінансові витрати	2250	Обороти за Кт рах. 95 з Дт субрах. 792	Показують витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані з позиками (крім фінансових витрат, які включають до собівартості кваліфікаційних активів згідно. Показник наводять у дужках
Втрати від участі в капіталі	2255	Обороти за Кт рах. 96 з Дт субрах. 792	Відображають збиток, понесений у зв'язку з інвестиціями в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведуть за методом участі в капіталі. Показник наводять у дужках
Інші витрати	2270	Обороти за Кт рах. 97 з Дт субрах. 793	У цьому рядку відображають: — собівартість реалізації фінансових інвестицій; — втрати від неопераційних курсових різниць; — втрати від уцінки фінансових інвестицій і необоротних активів;
Додатковий рядок (Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті)	2275	Відображають прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті.	
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	Ряд. 2190 + ряд. 2200	Додатний результат
збиток	2295	+ ряд. 2220 + ряд. 2240 - ряд. 2250 - ряд. 2255 - ряд. 2270 ± ряд. 2275 або ряд. 2200 + ряд. 2220 + ряд. 2240 - ряд. 2195 - ряд. 2250 - ряд. 2255 - ряд. 2270 ± ряд. 2275	Від'ємний результат. Наводять у дужках
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	Обороти за Кт рах. 98 з Дт рах. 79	Відображають суму витрат з податку на прибуток, визначену згідно з Показник наводять у дужках
		Обороти за Кт рах. 79 з Дт рах. 98	Наводять суму доходу з податку на прибуток підприємства
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	Відображають єдиний показник, що включає: 1) прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування; 2) прибуток (збиток) від переоцінки необоротних активів і груп вибуття, які утворюють припинену діяльність та оцінюються за чистою вартістю реалізації.	

Продовження Додатку Б

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Примітка
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	Ряд. 2290 ± ряд. 2300 ± ряд. 2305 або ряд. 2295 ± ряд. 2300 ± ряд. 2305	Додатний результат
збиток	2355		Від'ємний результат. Наводять у дужках
Розділ II. Сукупний дохід			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	Обороти за Кт субрах. 411 і 412 мінус обороти за Дт субрах. 411 і 412	Показують суму зміни власного капіталу за рахунок дооцінки (уцінки) основних засобів і нематеріальних активів. Від'ємний результат наводять у дужках (вираховують)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	Обороти за Кт субрах. 413 мінус обороти за Дт субрах. 413	Відображають суму зміни власного капіталу за рахунок дооцінки (уцінки) фінансових інструментів. Від'ємний результат наводять у дужках (вираховують)
Накопичені курсові різниці	2410	Обороти за Кт субрах. 423 мінус обороти за Дт субрах. 423	Наводять суму зміни додаткового капіталу за рахунок накопичених курсових різниць, визначених згідно. Від'ємний результат наводять у дужках (вираховують)
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	2415	Обороти за Кт рах. 41 і 42 мінус обороти за Дт рах. 41 і 42 (у частині частки іншого сукупного доходу асоційованих, дочірніх і спільних підприємств)	Відображають частку іншого сукупного доходу асоційованих, дочірніх і спільних підприємств, облік фінансових інвестицій у яких ведуть за методом участі в капіталі. Від'ємний результат наводять у дужках (вираховують)
Інший сукупний дохід	2445	Обороти за Кт субрах. 414, 424, 425 мінус обороти за Дт субрах. 414, 424, 425 (крім змін капіталу за рахунок операцій з власниками)	Наводять інші зміни у власному капіталі, що не належать до операцій з власниками, не включені до фінансових результатів підприємства у звітному періоді
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	Алгебраїчна сума ряд. 2400 — 2445	
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	Відображають суму податку на прибуток, пов'язаного з іншим сукупним доходом	

Закінчення Додатку Б

Найменування статті	Код рядка	Джерело інформації для заповнення	Примітка
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	Ряд. 2450 ± ряд. 2455	
Сукупний дохід	2465	Алгебраїчна сума ряд. 2460 і 2350 (або 2355)	
Розділ III. Елементи операційних витрат			
Матеріальні затрати	2500	Обороти за Дт рах. 80 або обороти за Дт рах. 23, 91, 92, 93, 94 (за винятком собівартості реалізованих запасів і товарів) з Кт рах. 20, 21, 22, 28	
Витрати на оплату праці	2505	Обороти за Дт рах. 81 або обороти за Дт рах. 23, 91, 92, 93, 94 з Кт рах. 66 і субрах. 471 (у частині сум забезпечень на виплату відпускних), 477 (у частині забезпечень на матеріальне заохочення)	
Відрахування на соціальні заходи	2510	Обороти за Дт рах. 82 або обороти за Дт рах. 23, 91, 92, 93, 94 з Кт рах. 65 і субрах. 471 (у частині сум страхових внесків від забезпечень на оплату відпусток), 472, 477 (у частині сум страхових внесків від забезпечень на матеріальне заохочення)	
Амортизація	2515	Обороти за Дт рах. 83 або обороти за Дт рах. 23, 91, 92, 93, 94 з Кт рах. 13	
Інші операційні витрати	2520	Обороти за Дт рах. 84 або обороти за Дт рах. 23, 91, 92, 93, 94 (за винятком собівартості реалізованих товарів і запасів) з Кт рах. 20, 21, 22, 28, 30, 31, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 50, 51, 60, 62, 63, 64, 65, 68, субрах. 473, 474	
Разом	2550	Ряд. 2500 + ряд. 2505 + ряд. 2510 + ряд. 2515 + ряд. 2520	
Розділ IV. Розрахунок показників прибутковості акцій			
Середньорічна кількість простих акцій	2600	$\sum(\text{Кількість простих акцій в обігу} \times \text{Кількість днів (місяців)}, \text{ протягом яких акції перебували в обігу} : \text{Кількість днів (місяців)} \text{ у звітному році})$	
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	Ряд. 2600 форми № 2 + Середньорічна кількість простих акцій, які надійдуть в обіг у разі конвертації всіх розбавляючих потенційних простих акцій	
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(Ряд. 2350 (або ряд. 2355) форми № 2 - Дивіденди на привілейовані акції) : Ряд. 2600 форми № 2	
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	Скоригований чистий прибуток (збиток) : Ряд. 2605 форми № 2	
Дивіденди на одну просту акцію	2650	Сума оголошених дивідендів : Кількість простих акцій, за якими виплачують дивіденди	

* джерело [30]

ДОДАТОК В
РЕЗУЛЬТАТИ АПРОБАЦІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
РОБОТИ МАГІСТРА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ І
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г. Е. ВЕЙНШТЕЙНА

СЕРТИФІКАТ

ВИДАНО

Галушкіній Аліні Артурівні

за участь
у XI Міжнародній науково-практичній конференції
«Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття»
з 17.10.2023 по 18.10.2023
(0,2 кредити ЄКТС)

Економіка і розвиток галузей АПК • Менеджмент, інвестиції та інновації в харчовому бізнесі • Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку • Маркетинг та логістика в агропромисловій сфері • Особливості функціонування експортних логістичних систем • Маркетингові аспекти економічного розвитку • Бухгалтерський облік, економічний аналіз та аудит в системі управління підприємством • Фінансово-економічна безпека підприємств харчової промисловості • Екологічний менеджмент харчових виробництв • Становлення та розвиток публічного управління та адміністрування • Соціально-економічні аспекти формування громадянської відповідальності у студентської молоді • Цифрові технології в управлінні, діджитал-облік і контролінг

Дата 18.10.2023

В.о. проректора
з наукової роботи

Тетяна БОРДУН